

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ANABİLİM
DALI

GENEL ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ İÇERİSİNDE
BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ:
AFYONKARAHİSAR İLİ ÖRNEĞİ

Melike ÇOKLAR

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Danışman

Yrd.Doç.Dr. Şemseddin GÜNDÜZ

Konya-2012

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Melike ÇOKLAR		
	Numarası	095203001005		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tezin Adı	Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Afyonkarahisar İli Örneği		

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Melike ÇOKLAR

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Melike ÇOKLAR
	Numarası	095203001005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd.Doç.Dr. Şemseddin GÜNDÜZ
	Tezin Adı	Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Afyonkarahisar İli Örneği

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan *Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Afyonkarahisar İli Örneği* başlıklı bu çalışma 17/05/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd.Doç.Dr. Şemseddin GÜNDÜZ	Danışman	
Doç.Dr. İsmail ŞAHİN	Üye	
Yrd.Doç.Dr. Süleyman A. SULAK	Üye	

ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR

Öncelikle çalışmalarım sırasında bana rehberlik eden, bilimsel deneyimleri ile her türlü konuda yardımını esirgemeyen Sayın Hocam Doç. Dr. İsmail ŞAHİN ve tezin oluşum aşamasından sonuca kadar desteğini aldığım değerli tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Şemsettin GÜNDÜZ'e şükranlarımı sunarım.

Çalışmamın veri toplama aşamasında yararlandığım "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği"ni hazırlayıp kullanmama izin veren Sayın Yrd. Doç. Dr. Şaban ÇETİN'e, tezimin veri toplama sürecinde bana destek veren tüm arkadaşlarıma ve kendilerini tanımadığım, benim için zaman ayırıp verilerin oluşmasına katkıda bulunan değerli öğretmen arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her döneminde sevgilerini ve desteklerini hep yanımda bildiğim ve geldiğim her noktanın asıl mimarları olan sevgili babam Veli İLKHAN, annem Huriye İLKHAN ve hayatımın renkleri olan kardeşlerim Gülcan İLKHAN ve Ülkiye BAŞ'a ve tanıdığım ilk günden beri hayatımda olduğuna şükrettiğim sevgili eşim Ahmet Naci ÇOKLAR'a verdikleri sevgi, destek ve güven için sonsuz teşekkür ederim.

Melike ÇOKLAR

Konya, 2012

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Melike ÇOKLAR
Numarası	095203001005
Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tez Danışmanı	Yard. Doç. Dr. Şemseddin GÜNDÜZ
Tezin Adı	Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Afyonkarahisar İli Örneği

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2010 yılında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri güncellenmiştir. Bu yeterlikler içerisinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri'ne odaklı performans göstergeleri de yer almaktadır. Toplam 233 göstergenin 14'ünün Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) ile ilgili olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı Bilgi ve İletişim Teknolojileri yeterlikleri açısından öğretmenlerin genel yeterliklerini belirlemektir. Bu amaçla 2011-2012 Öğretim yılında Afyonkarahisar ili sınırları içerisinde görev yapan öğretmenlere, geliştirilen anket uygulanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin öğretmenlik mesleği BİT yeterlikleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişki de analiz edilmiştir.

Araştırma sonrasında öğretmenlerin BİT yeterliklerinin ileri düzeyde olduğu, kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim ile öğretme ve öğrenme süreci boyutlarında da ileri düzeyde; öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme ve öğrenciyi tanıma boyutlarında ise orta düzeyde yeterli oldukları sonucuna

ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinin mesleki kıdem, görev yapılan kurum türü (ilköğretim-ortaöğretim), cinsiyet, görev yaptıkları okulun bulunduğu yerleşim yerine (köy, kasaba, ilçe, il) göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Ancak BİT kullanım özyeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlik mesleği içerisinde yer alan BİT yeterlikleri arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: BİT Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Yeterlikleri, Performans Göstergeleri

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Melike ÇOKLAR
	Numarası	095203001005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yard. Doç. Dr. Şemseddin GÜNDÜZ
	Tezin İngilizce Adı	Information and Communication Technologies in General Competencies of Teaching Profession: Afyonkarahisar Sample

ABSTRACT

In 2010, General Competencies of Teaching Profession were updated by the Ministry of National Education. There are performance indicators among these competencies based on Information and Communication Technologies. It was determined that 14 of total 233 indicators were related to Information and Communication Technologies.

This study aims at designating general competencies of teachers in terms of ICT competencies. For this purpose, the questionnaire developed was applied to teachers who worked in the provinces of Afyonkarahisar in academic year of 2011-2012. In addition, the relation between teachers' ICT competencies of teaching profession and some variables were analyzed.

At the end of the study it was found out that teachers' ICT competencies, personal and professional values-professional development and teaching-learning process dimensions were at an advanced level; whereas monitoring of learning and improvement, evaluation and student recognition dimensions were at a moderate

level. Furthermore, it was found that teachers' ICT competencies of teaching profession did not differentiate according to professional seniority, institution type (primary-secondary education), gender or locality where institutions teachers work at are (village, town, city). However, there was found to be a positive relation between their self-efficacy in use of ICT along with attitudes towards teaching profession and ICT competencies in teaching profession.

Keywords: ICT competencies, teaching profession, teacher competencies, performance indicators

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Bilimsel Etik Sayfası	i
Tez Kabul Formu	ii
Önsöz / Teşekkür	iii
Özet	iv
Abstract	vi
İçindekiler	viii
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası	xiii
Tablolar Listesi	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	2
1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Varsayımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Eğitim Nedir?	5
2.2. Öğretim Nedir?	5
2.3. Öğrenme Nedir?	5
2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri	6
2.4.1. Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojileri	6
2.4.2. Bilgisayar Destekli Eğitim	6
2.4.3. Bilgisayar Destekli Öğretim	7
2.4.4. Eğitimde BİT Kullanımının Önemi	7
2.5. Öğretmen Yeterlikleri	8

2.5.1. Öğretmenlik Mesleği	8
2.5.2. Öğretmenlerin Görev ve Sorumlulukları	9
2.5.3. Öğretmenlerin BİT Kullanımına Yönelik Standartlar	9
2.5.3.1. NETS Standartları	10
2.5.3.2. UNESCO Standartları	11
2.5.3.3. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yeterlikleri	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – İLGİLİ LİTERATÜR	16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	25
4.1. Araştırma Modeli	25
4.2. Evren ve Örneklem	25
4.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması	27
4.4. Verilerin Analizi	28
BEŞİNCİ BÖLÜM – BULGULAR VE YORUMLAR	30
5.1. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	30
5.2. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından Durumları	33
5.2.1. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	33
5.2.2. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	34
5.2.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri.....	36

5.2.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	37
5.2.5. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	38
5.2.6. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	39
5.2.7. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	40
5.2.8. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	40
5.2.9. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	41
5.2.10. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	42
5.2.11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	42
5.2.12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	43
5.2.13. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	43
5.2.14. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	44
5.2.15. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	44

5.2.16. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	45
5.2.17. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri	46
5.2.18. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	48
5.2.19. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	49
5.2.20. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	50
5.2.21. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmenlik Mesleği Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	51
5.2.22. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	53
5.2.23. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	54
5.2.24. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	55
5.2.25. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri	56

5.2.26. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri ile Öğretmenlik Meslek Tutumu Arasındaki İlişki	58
ALTINCI BÖLÜM – SONUÇLAR VE TARTIŞMA	59
YEDİNCİ BÖLÜM – ÖNERİLER	66
7.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	66
7.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	68
Kaynakça	70
Ekler	79
Özgeçmiş	83

KISALTMALAR VE SİMGELER

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

BT: Bilişim Teknolojisi

ISTE: International Society for Technology in Education – Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NETS: National Educational Technology Standards - Milli Eğitim Teknolojileri Standartları

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1. NETS-T Standartları	11
Tablo-2. Öğretmen Yeterlikleri ve Bu Yeterliklere Ait Gösterge Sayısı	13
Tablo-3. Öğretmen Yeterliklerine Ait Göstergeler İçerisinde BİT ile İlgili Olan Göstergelerin Dağılımı	14
Tablo-4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler	26
Tablo-5: Öğretmenleri BİT Yeterliklerini Değerlendirme Ölçütü	28
Tablo-6: Öğretmenlerin Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisindeki BİT Yeterlik Düzeyleri	31
Tablo-7: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre BİT Yeterlik Düzeyleri	33
Tablo-8: Öğretmenlerin BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	34
Tablo-9: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	35
Tablo-10: Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	35
Tablo-11: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	36
Tablo-12: Öğretmenlerin Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	36
Tablo-13: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri	37
Tablo-14: Öğretmenlerin Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	38

Tablo-15: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	38
Tablo-16: Öğretmenlerin Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları .	39
Tablo-17: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	39
Tablo-18: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	40
Tablo-19: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	41
Tablo-20: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	41
Tablo-21: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	42
Tablo-22: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	42
Tablo-23: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	43
Tablo-24: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	44
Tablo-25: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	44
Tablo-26: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları	45

Tablo-27: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre BİT Yeterlik Düzeyleri	45
Tablo-28: Öğretmenlerin BİT Yeterlikleri ile Görev Yaptığı Yer Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	46
Tablo-29: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	47
Tablo-30: Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri ile Görev Yapılan Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	47
Tablo-31: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	48
Tablo-32: Öğretmenlerin Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri ile Okullarının Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	48
Tablo-33: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	49
Tablo-34: Öğretmenlerin Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri ile Okullarının Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	50
Tablo-35: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	50
Tablo-36: Öğretmenlerin Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri ile Görev Yapılan Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	51
Tablo-37: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmenlik Mesleği Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlik Düzeyleri	51

Tablo-38: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğretmenlik Mesleği BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	52
Tablo-39: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	53
Tablo-40: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	53
Tablo-41: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri	54
Tablo-42: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	55
Tablo-43: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri	55
Tablo-44: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	56
Tablo-45: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri	57
Tablo-46: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları	57
Tablo-47: Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Tutumları ile BİT Yeterlikleri Arasındaki Korelasyon	58

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojileri, gelişen dünyamızda yeri her geçen gün daha önemli bir konuma gelmekte olan kavramlar arasındadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri, sınırları giderek genişleyen ve aynı zamanda her gün kapsadığı alan sayısını artıran bir çember halini almıştır. Bu çemberin içinde iletişim, haberleşme, sağlık hizmetleri, endüstri, ticaret, eğitim ve ziraat başta olmak üzere pek çok alan bulunmaktadır. Tüm bu alanlar bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemini benimsemiş ve hali hazırda bulunan BİT olanaklarından yararlanmaya devam etmektedir. Eğitimde teknoloji kullanımı da uzun yıllar üzerinde çalışmalar yapılmış, teknolojinin en etkili kullanıldığı alanlardan biri haline gelmiştir. Eğitimde teknoloji kullanımında en önemli rollerden birini de öğretmenler üstlenmektedir. Yeni teknolojilerin benimsenerek uygulamaya konmasında birincil rol oynayacak yönetici ve öğretmenlerin yetiştirilmesi, eğitim kurumlarını teknolojik olanaklarla donatmak kadar önemlidir. Teknolojileri uygulamaya geçirecek elemanların sadece teknolojiyle tanıştırılması yeterli değildir. Teknolojinin ve yeni öğretim tekniklerinin kullanılarak öğrenme etkinlikleri düzenleme becerilerinin de öğretmenlere kazandırılması gerekmektedir (Percival ve Ellington, 1988). Öğretmenler sınıfta öğrenciyi etkileyen en önemli etmenlerin başında gelir. Bir dersin içeriğinde teknolojinin ne kadar sınıfa gireceği ve nasıl kullanılacağını belirleyen kişi dersin öğretmenidir. Öğretmen teknolojiyi ne kadar iyi tanır ve kullanırsa eğitimde teknoloji kullanımı o derece artacaktır. Akkoyunlu (1996) öğretmenlerin teknolojik bilgilerinin, teknolojiye karşı tutumlarını etkilediğini ve teknolojilerden haberdar oldukları ölçüde öğretmenlerin teknolojiyi kullandıklarını belirtmiştir. Bu nedenle öncelikle öğretmenlerin teknolojiden haberdar olmaları ve teknolojiyi kullanma konusunda belirli yeterliklerinin bulunması gerekmektedir.

Bugüne kadar yapılan araştırmalar ve elde edilen bulgular sonucu bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konusunda belirli standartlar ve yeterliklerin olması uygun görülmüştür. Bu bağlamda yalnızca eğitim değil her alanda BİT'in

kullanımı konusunda çalışmalar yapılmış ve bazı yeterlikler belirlenmiştir. Bu yeterlikler ölçüsünde BİT'in kullanılabilirliği ve yaşama kazandırılması önemlidir.

Bu çalışmada "Milli Eğitim Bakanlığı'nın Öğretmen Yeterlikleri Kılavuzu" nda yer alan yeterlik alanlarından bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilişkili yeterlikler incelenmiş ve öğretmenlerin bu yeterlik alanlarındaki göstergelerin ne kadarına sahip oldukları bulgusuna ulaşmak amaçlanmıştır. Milli Eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği öğretmen yeterlikleri açısından ne durumda buldukları incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Önemi

Teknoloji bilgi ile uygulama arasında köprü olarak tanımlanmaktadır (Yalın, 2010). Bu açıdan teknoloji yapılacak işlemin daha kolay yapılabilmesi rolünü üstlenmektedir. Teknoloji her alanda kullanıldığı gibi eğitim alanında da etkin bir şekilde kullanılmakta, her geçen gün yapılan yatırımlarla önemini artırmaktadır.

Eğitim alanında teknolojiye yapılan yatırımların odağında, öğrencinin öğrenmesi temel amaçtır. Bu açıdan bu sektörün odağında olan öğrencilere "nasıl daha iyi öğretebiliriz?" sorusunda teknoloji özellikle vurgulanmalıdır. Geçmişte kara tahta, cetvel, harita, maket şeklindeki teknoloji de günümüzde yerini dijital dünyaya ayak uydurarak bilgi ve iletişim teknolojilerine bırakmıştır. Bu anlamda BİT'e sürekli yatırım yapılmakta, sınıflar bu teknolojiler ile donatılmaktadır.

Eğitim ortamının bir ögesi olarak öğretmen, BİT'in etkili kullanımında kilit rol üstlenmektedir. Bu açıdan öğretmenlik mesleğine yönelik uluslararası çok sayıda standarta ek olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ortaya koyulan yeterlikler içerisinde de BİT'in öğretmenler tarafından etkili kullanılması gerektiği göze çarpmaktadır. BİT ile ilgili farklı öğretmen yeterlikleri alanında toplam 14 adet performans göstergesi bulunmaktadır. Bu göstergeler ile öğretmenlerin BİT ile neler yapabilmeleri gerektiği açıkça ifade edilmiştir.

Araştırma ile MEB tarafından ortaya koyulan genel öğretmen yeterlikleri içerisindeki BİT ile ilgili performans göstergeleri açısından öğretmenlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Genel yeterliklere göre öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem yılı, görev yaptığı yere göre durumlarının değerlendirilmesi mesleki hizmet ihtiyacını ortaya koyması açısından önemlidir. Ayrıca Türkiye’de genel durumun değerlendirilmesi FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi gibi ulusal düzeyde bir projeye geçiş aşamasında önemli katkılar sağlayacaktır.

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri’nin incelendiği bu araştırma;

- 2010 yılında MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” (MEB, 2010a)
- Bu yeterlikler ve alt yeterlikler içerisinde yer alan Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile ilgili performans göstergeleri ve
- 2011-2012 öğretim yılında Afyonkarahisar ili sınırlarında görev yapmakta olan öğretmenlerle sınırlıdır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan bilgi ve iletişim teknolojileri yeterlikleri açısından genel durumlarını belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır;

1. Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği genel BİT yeterlikleri açısından düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel BİT yeterlik düzeyleri
 - a. Mesleki kıdem yılı,
 - b. Görev yaptığı öğretim kurum türü,

- c. Cinsiyeti,
- d. Görev yapılan okulun yerleşim yeri türü,
- e. BİT kullanım özyeterliği

değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

3. Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği genel BİT yeterlik düzeyleri ile öğretmenlik mesleği tutumları arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim açısından fırsat eşitliğine sahip oldukları varsayılmıştır.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim Nedir?

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Eğitimin tanımındaki istendik kelimesi söz konusu değişimin önceden tasarlandığını göstermek, kasıt kelimesi de önceden tasarlanmış bir değişikliği sadece bir tesadüf eseri olarak yaratan ve belki farkında bile olunmayan durumları dışarıda tutmak böylece kültürlenme ve eğitim arasındaki ayrımı göz önünde bulundurmak için kullanılmıştır (Ertürk, 1997).

Ailede plansız biçimde başlayan eğitim süreci, okulda planlı ve sistemli gelişim sürecine dönüşmektedir. Eğitim hem okulda hem de okul dışında gerçekleşebilen bir olgudur. Bu bağlamda genel olarak eğitim, kişinin toplumsal yeteneklerinin ve optimum kişisel gelişmesinin sağlanması için seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir (Varış, 1978).

2.2. Öğretim Nedir?

Fidan'ın tanımına göre öğretim “tüm öğretme faaliyetlerinin önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda planlı ve kontrollü olarak düzenlenmesi ve yürütülmesidir”. Yani önceden belirlenen hedefler doğrultusunda planlı ve kontrollü biçimde öğrenmenin gerçekleşmesi sürecidir (Fidan, 1996).

2.3. Öğrenme Nedir?

İnsanoğlunun sergilediği davranışların büyük çoğunluğu öğrenilmiş davranışlardır. Buna göre “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma süreci” (Ertürk, 1997) eğitim olarak tanımlanırken, bu süreçte “davranışlarda meydana gelen değişme” ise öğrenme (Senemoğlu, 2005) olarak tanımlanmaktadır.

Wittrock (1992) ise öğrenmeyi anlama, tutum, bilgi, yetenek ve beceride yaşantı yoluyla meydana gelen ve belli bir süre kalıcılığı olan değişiklikler meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır.

2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

2.4.1. Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgisayarın eğitim amacıyla kullanılmaya başlandığı ilk ülke İtalya'dır. ABD ise bilgisayarı eğitim amacıyla İtalya'dan yaklaşık 10 yıl sonra kullanmaya başlamasına karşın günümüzde bilgisayarın eğitim amaçlı kullanımı konusunda en ileri ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de bilgisayarların çeşitli alanlarda kullanılmaya başlanması 1965 yılından sonra olmuştur. Ülkemizde, eğitimde bilgisayar kullanımı ve bilgisayar destekli eğitim konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından ortak çalışmalar sürdürülmektedir (Çetin, 2007).

İnternetin eğitimde kullanılmasıyla birlikte, geleneksel öğrenci ve öğretmen kavramları değişmiştir. Öğrencinin rolü artık sadece kendisine sunulan bilgiyi almak değil, aynı zamanda bilgiyi arayıp bulmak, günlük hayatta kullanılabilecek duruma getirmek ve ondan yararlanmaktır. Bu sayede, "yasam boyu öğrenme" de daha yaygın bir şekilde gerçekleşebilir. Böylece de kısa zamanda toplumun büyük bir bölümü, yasam boyu öğrenme durumuna gelebilecektir. İnternet sayesinde "yer" kavramı, eğitim hizmetlerinden yararlanıp yararlanmamayı belirleyen bir kavram olmaktan çıkmıştır (Karasar, 2003).

2.4.2. Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayarların öğrenme - öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması "Bilgisayar Destekli Eğitim" olarak tanımlanabilir. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) denildiğinde eğitim - öğretim etkinlikleri sırasında eğitimi zenginleştirmek ve kalitesini yükseltmek için öğretmene yardımcı bir araç olarak bilgisayarlardan yararlanılması anlaşılmaktadır (Daştan, 2006).

Eğitim için bilgisayarın kullanım şekilleri içinde en fazla dikkati çeken ve üzerinde en çok çalışılan şekil olan BDE, öğrencilerin belli konuları öğrenmelerine destek olacak ortamları sağlamaya yönelik olarak kullanılmaktadır. BDE, bilgisayarın öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına

göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir. BDE, öğretim sürecinde öğrencilerin bilgisayarda programlanan dersler ile etkileşimde bulunduğu, öğretmenin rehber, bilgisayarın ise ortam rolünü üstlendiği etkinlikler olarak tanımlanabilir (Şahin ve Yıldırım, 1999).

2.4.3. Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarların sistem içinde programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmasıdır (Yalın, 2005).

Uşun (2000)'a göre, bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarın öğretimde öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci güdüsünü güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir.

Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de eğitimde bilgisayar konusu, Hükümet Programları'nda yer almaktadır. Eğitimde bilgisayar kullanılmasıyla ilgili ilk resmi girişim, 1984 yılında "Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu"nun oluşturulması ile başlamıştır. Bakanlık tarafından okullarda görev alacak bilgisayar öğretmenlerinin yetiştirilmesi için farklı programlar hazırlanmıştır. Bilgisayarın kullanımını bilmek, bilgisayarın eğitimdeki yerini ve önemini bilmek, kendi dersi için program yazabilmek bilgisayar destekli öğretim yapacak öğretmenlerde bulunması gereken nitelikler olarak belirtilmektedir (Keser, 1986).

2.4.4. Eğitimde BİT Kullanımının Önemi

Eğitim alanında, öğrenci sayısının hızla artması, öğretmen/öğrenci oranlamasında ortaya çıkan öğretmen yetersizliği, bireylere öğretilmesi gereken bilgi miktarının hızla artması sonucu içeriğin daha karmaşık bir hale gelmesi gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Buna karşın eğitime olan talep sürekli olarak artmış, bireylerin eğitim olanaklarından daha fazla yararlanma istekleri bireysel öğretimi önemli hale getirmiştir. İşte gerek bilgisayara, gerekse eğitime ilişkin olarak belirtilen bu gibi

nedenlerden dolayı, bilgisayarın eğitimde kullanımı zorunlu hale gelmiştir (Alkan, 1998; Uşun, 2000).

Bilgisayarlar, geleneksel öğretim yöntemlerini etkili hale getirme; bilgi aktarma, ölçme, değerlendirme ve dönüt sağlama; öğretimi bireyselleştirme; öğrencileri motive etme ve etkin katılımı sağlama, benlik ve özgüven geliştirme, öğretim düzeyini öğrencilerin mevcut birikimi ile ilerlemelerine göre ayarlama ve bireysel farkları dikkate alma; problem çözme becerisini ve yaratıcılığı geliştirme; zengin bir materyal sunma; öğretimi grafik, resim, animasyon ve müzik vb. materyallerle destekleme gibi birçok eğitsel işlevi yerine getirmede önemli bir role sahip bulunmaktadır. Bilgisayarlar ucuz ve etkili bir öğretim gerçekleştirmeyi hedeflemekte ve bunda başarılı olmaktadır (Saraçoğlu ve Kaşlı, 2001).

2.5. Öğretmen Yeterlikleri

2.5.1. Öğretmenlik Mesleği

Nitelikli eğitim sistemlerinin oluşturulmasında temel taşlardan biri sistemin insan gücü kaynağını oluşturan öğretmenlerdir. Öğretmen yetiştirme ve öğretmenin niteliğinin artırılması konuları birçok ülkede araştırılan ve tartışılan konulardır. Türkiye’de de öğretmen yetiştirme konusunda çalışmalar yapılmakta sorunlara çözümler üretilmeye çalışılmaktadır (Oğuz, 2004).

Eğitsel insan gücünün en önemli kesimini de öğretmenler oluşturmaktadır. Çünkü bilgisayarı öğretme-öğrenmede işlevsel duruma getirecek olan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenlerin bu amaçla eğitilmeleri ve eğitimde bilgisayarlaşmaya karşı olumlu tutum geliştirmeleri konunun can damarını oluşturmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adayları bilgisayarlı eğitimden geçirilmediği sürece eğitimde bilgisayarlaşma çok yüzeysel, göstermelik ve amacının çok dışında uygulama olmaktan öteye gidemeyecektir (Artar ve Aydın, 1990).

Eğitim sisteminin başarısı, temelde sistemi işleyip uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Dolayısıyla, "bir okul ancak öğretmenleri kadar iyidir" denilebilir. Bu nedenle, görevi bakımından öğretmen, yaşama biçiminin temelini oluşturan anlayış, tutum ve idealleri geliştirmek için olumlu hizmetler yapma konusunda durumu en uygun öge konumundadır (Büyükkaragöz ve Kesici, 1998).

2.5.2. Öğretmenlerin Görev ve Sorumlulukları

Bireylere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması, sadece bilgi okuryazarlığı eğitim programlarının düzenlenmesi ile değil, bu programları başarılı bir şekilde öğrenme ortamına entegre edebilecek ve bu öğrenme sürecinde öğrencilere rehberlik edebilecek öğretmenler aracılığıyla gerçekleştirilebilecektir. Öğrenme ortamları ile ilgili yapılan düzenlemeler, sadece hazırlanan programın içeriği, yöntemi veya teknolojisi ile değil, aynı zamanda öğretmenin bu konularda olumlu tutumu ve yeniliği kabul ederek uygulamaya dönüştürmesiyle olumlu sonuçlar vermektedir (Memmedova ve Seferoğlu, 2002).

Bilişim teknolojisinin eğitim alanında kullanılmaya başlanması ile öğretmenin geleneksel rolünden yavaş yavaş sıyrılıp değişen yeni görev ve işlevler yüklenmesini gerektirmektedir. Geleneksel öğretim, seçilen bir ders kitabının sınıfta ders saatleri içinde öğretmen tarafından tahta ve tebeşir kullanılarak anlatılmasına dayalıdır. Öğrenciler kitaptan çok öğretmenin açıklamalarından öğrenir. TV, videokasetleri, film ve bilgisayar gibi görmeye, duymaya ve etkileşime açık teknolojik araçların devreye girmesi ile öğretmen temel bilgi kaynağı olmaktan çıkmaktadır. Bu durumda öğretmen, öğrenmeyi izleme, yönlendirme ve geliştirme yönünde bir rehber, bir yol gösterici görevini üstlenmektedir (Akarsu ve diğerleri, 1988).

Demirel (2000), öğretmenin sınıf yönetimi becerilerinden bahsederken öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma alt başlığı altında; yöntem ve teknikleri kullanmanın yanı sıra uygun araç- gereç ve son bilişim teknolojilerinden bilgisayar ve internetten yararlanma ve bunları sınıf içinde kullanma, öğretmenin sahip olması gereken mesleki nitelikler arasında yer almalıdır demektedir.

2.5.3. Öğretmenlerin BİT Kullanımına Yönelik Standartlar

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda farklı ülkelerde yapılan çalışmalarda BİT kullanımında genel öğretmen yeterlikleri ve eğitimde teknoloji kullanım standartları belirlenmiştir. Bu standartlar içerisinde pek çok ülke tarafından kabul gören NETS standartları ve UNESCO standartları ile Milli

Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “Genel Öğretmen Yeterlikleri”nden bahsedilecektir.

2.5.3.1. NETS Standartları

Öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili yaşadıkları sorunlar yalnızca Türkiye’de değil tüm dünyada yaşanmakta olan bir durumdur. Gelişen teknoloji ve bu teknolojiye uyum süreci teknolojiyi kullanmakta olan her bireyi etkilemektedir. Bunlardan bir tanesi de eğitimde teknolojiyi kullananları yani öğretmenleri etkilemektedir. Tüm bu nedenler sonucunda NETS ortaya çıkmıştır. NETS ilk kez 1993 yılında 13 adet gösterge ile ortaya çıkmış, teknolojideki gelişmelere paralel olarak 1997 yılında yeniden gözden geçirilerek üç kategori altında toplam 18 adet gösterge şeklinde geliştirilmiş, 2000 yılında son şekli olan ve günümüzde de kullanılan altı kategori altında toplam 23 maddelik halini almıştır (NETS, 2006). NETS sadece ABD sınırları içerisinde kabul görmeye kalmamış, diğer dünya ülkeleri tarafından da incelenmiş ve sonucunda da uyarlanarak, bazı ülkelerin eğitim teknolojileri kullanımı konusunda standartlarına temel oluşturmuştur (Çoklar ve Kuzu, 2006). Bunun en önemli nedeni NETS’in, ISTE kapsamında bulunmasıdır. ISTE, misyonunu “etkili bir şekilde eğitim teknolojisi kullanımı sağlayarak eğitim ve öğretimi geliştirme olarak” açıklamıştır ve uluslararası bir kuruluş olması nedeniyle tüm dünya ülkeleri tarafından bir otorite olarak kabul edilmektedir (ISTE, 2006). Avustralya, Çin, İrlanda, Latin Amerika, İngiltere gibi devletler NETS’i kullanarak ulusal ve bölgesel standartları geliştirmişler veya kendilerine uyarlamışlardır (UNESCO, 2002).

NETS sadece öğretmenlerin sahip olması gereken eğitimde teknoloji kullanımı yeterliklerini ortaya koymakla sınırlı kalmamıştır. Süreç olarak incelendiği zaman Haziran 1998 tarihinde öğrencilere, Haziran 2000 tarihinde öğretmenlere ve Kasım 2001 tarihinde de yöneticilere yönelik eğitim teknolojilerinin kullanılması ve planlanması konularında, adı geçen üç grubun da sahip olması gereken standartlar belirlenmiş ve tamamı NETS çatısı altında birleştirilmiştir (NETS, 2006). Bunlar NETS-S (Student-Öğrenci), NETS-T (Teacher-Öğretmen) ve NETS-A (Administrator-Yönetici) olarak adlandırılmaktadır (Çoklar ve Kuzu, 2006).

NETS’de öğretmenlerin teknoloji konusundaki yeterliklerinin belirlendiği NETS-T standartları, Tablo-1’de gösterilmiştir (NETS, 2006):

Tablo-1. NETS-T Standartları

I	Teknolojik kavram ve işlemler
II	Öğrenme ortam ve yaşantılarının planlanması ve tasarlanması
III	Öğrenme, öğretme ve öğretim programı
IV	Ölçme ve değerlendirme
V	Verimlilik ve mesleki uygulama
VI	Sosyal, etik, yasal ve insan konuları

Tablo-1’de görüldüğü gibi altı boyutlu NETS-T Standartları ile öğretmenlerin eğitim sürecinde teknolojiyi nasıl kullanmaları gerektiği belirlenmiştir. Her bir boyut içerisinde göstergeler şeklinde öğretmenlerin hangi yeterliklere sahip olması gerektiği de vurgulanmıştır.

2.5.3.2. UNESCO Standartları

UNESCO öğretmen yeterlikleri konusunda bir çalışma yapmış ve öğretmen yeterliklerini; İçerik ve Yöntem, Teknik Konular, İşbirliği ve Ağ Oluşturma, Toplumsal Konular olmak üzere dört boyutta ele almıştır (Çuhadar, 2007). Başlıkların NETS’e benzer yapıda olduğu görülmektedir. Bu her iki yeterlik grubunun temel özelliği uluslararası düzeyde geliştirilmiş ve BİT kullanımı konusuna odaklanmış olmalarıdır. İlk boyut olan İçerik ve Yöntem, öğretmenlerin öğretimsel uygulamaları ve eğitim programı bilgileri üzerine odaklanmakta ve onların kendi disiplinleri dâhilinde öğretme ve öğrenmeyi destekleme ve yayma için BİT’in etkili biçimde kullanılmasındadır. Teknik Konular, yeni teknoloji nesilleri olarak donanım ve yazılım becerilerini güncelleyen öğretmenler sayesinde Yaşam Boyu Öğrenme temasının bir aşaması halindedir. İşbirliği ve Ağ Oluşturma öğrenmeyi sınıf duvarlarının ötesine taşımada BİT’in iletişim kapasitelerini ve yeni bilgi ve becerilerin gelişiminin öğretmenler için anlamlarını göstermektedir. Toplumsal Konular ise, BİT yeterliliğinin toplumsal açıdan ele alınan fikri mülkiyete saygı göstermek gibi yeni haklar ve sorumluluklardan bahseder (Çuhadar, 2007).

2.5.3.3. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesinde belli standartlar çerçevesinde hazırlanan çalışmalardan bahsedilmelidir. Bu standartlar dünya çapında incelendiğinde NETS göze çarpmaktadır. Türkiye’de ise bu standartlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen standartlar dâhilinde neticelendirilmektedir.

Türkiye’de öğretmenlerin niteliklerinin genel çerçevesinin belirlenmesi amacıyla, 14/06/1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 45. maddesinde “öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca tespit olunur” ifadesi yer almıştır. MEB ve üniversite temsilcilerinden oluşan “Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu” 1999 yılında “Öğretmen Yeterlikleri”ni belirlemiş ve bu yeterlikler 2002 yılında yürürlüğe konmuştur. Bu çalışmada öğretmen yeterlikleri; “eğitme-öğretme yeterlikleri”, “genel kültür bilgi ve becerileri” ve “özel alan bilgi ve becerileri” başlıkları altında gruplandırılmıştır (MEB, 2002).

En son 2010 yılında güncellenmiş olan öğretmen yeterlikleri kitabında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen öğretmen yeterlikleri 6 maddede toplanmıştır (MEB, 2010):

- a. Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim
- b. Öğrenciyi Tanıma
- c. Öğrenme ve Öğretme Süreci
- d. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme
- e. Okul-Aile ve Toplum İlişkileri
- f. Program ve İçerik Bilgisi

Genel ifadeler şeklinde olan bu yeterlikler kapsamaları doğrultusunda alt yeterliklere ayrılmıştır. İlgili her bir alt yeterlikler de öğretmenlerin bu alt yeterliklere sahip olmak için neler yapmaları gerektiğini ifade eden performans göstergeleri şeklinde cümle olarak ifade edilmiştir. Bu yeterlikler içerisinde Bilgi ve iletişim teknolojilerine de önem verilmiş ve farklı yeterlik alanları içerisinde performans göstergeleri halinde yer verilmiştir. Yeterlikler, yeterlikler içerisindeki alt yeterlikler ve her bir alt yeterlik açısından performans göstergesi sayısı Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2. Öğretmen Yeterlikleri ve Bu Yeterliklere Ait Gösterge Sayısı

YETERLİK	ALT YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGE SAYISI
A- KİŞİSEL VE MESLEKİ DEĞERLER- MESLEKİ GELİŞİM	A1- Öğrencilere Değer Verme, Anlama Ve Saygı Gösterme	13
	A2- Öğrencilerin Öğrenebileceğine ve Başarabileceğinin İnanma	11
	A3- Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme	8
	A4- Özdeğerlendirme Yapma	5
	A5- Kişisel Gelişimi Sağlama	15
	A6- Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama	9
	A7- Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama	8
	A8- Mesleki Yasaları İzleme, Görev ve Sorumlulukları Yerine Getirme	4
B-ÖĞRENCİYİ TANIMA	B1- Gelişim Özelliklerini Tanıma	7
	B2- İlgi ve İhtiyaçları Dikkate Alma	4
	B3- Öğrenciye Değer Verme	8
	B4- Öğrenciye Rehberlik Etmek	5
C- ÖĞRETME VE ÖĞRENME SÜRECİ	C1- Dersi Planlama	10
	C2- Materyal Hazırlama	10
	C3- Öğrenme Ortamlarını Düzenleme	9
	C4- Ders Dışı Etkinlikler Düzenleme	6
	C5- Bireysel Farklılıkları Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme	8
	C6- Zaman Yönetimi	3
	C7- Davranış Yönetimi	11
D- ÖĞRENMEYİ, GELİŞİMİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME	D1- Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerini Belirleme	5
	D2- Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Öğrenmelerini Ölçme	6
	D3- Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama	8
	D4- Sonuçlara Göre Öğretme-Öğrenme Sürecini Gözden Geçirme	5
E- OKUL, AİLE VE TOPLUM İLİŞKİLERİ	E1- Çevreyi Tanıma	7
	E2- Çevre Olanaklarından Yararlanma	6
	E3- Okulu Kültür Merkezi Durumuna Getirme	4
	E4- Aileyi Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsızlık	9
	E5- Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama	8
F- PROGRAM VE İÇERİK BİLGİSİ	F1- Türk Milli Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri	5
	F2- Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi	6
	F3- Özel Alan Öğretim Programını İzleme, Değerlendirme ve Geliştirme	10
TOPLAM GÖSTERGE SAYISI		233

Bu yeterlikler ve alt yeterliklerini kontrol etmeye yarayan toplam 233 performans göstergesi yer almaktadır. Araştırma kapsamında bu yeterlikler içerisinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri'ne yönelik olanlar incelenmiş ve Tablo-3'te gösterilmiştir:

Tablo-3. Öğretmen Yeterliklerine Ait Göstergeler İçerisinde BİT ile İlgili Olan Göstergelerin Dağılımı

YETERLİK	ALT YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGESİ
ve A-KİŞİSEL MESLEKİ DEĞERLER- MESLEKİ GELİŞİM	A3. Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme	A3.8 Bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili yasal ve ahlâki sorumlulukları bilir ve bunları öğrencilere kazandırır.
	A5. Kişisel Gelişimi Sağlama	A5.12. Teknoloji okur-yazarıdır (teknoloji ile ilgili kavram ve uygulamaların bilgi ve becerisine sahiptir). A5.13. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri izler.
	A6. Meslekî Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama	A6.2. Meslekî gelişimini desteklemek ve verimliliğini artırmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanır. A6.9. Bilgi ve iletişim teknolojilerinden (on-line dergi, paket yazılımlar, e-posta, v.b) bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanır.
B- ÖĞRENCİ YI TANIMA	B2. İlgili ve İhtiyaçları Dikkate Alma	B2.3. Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak, farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlar.
C- ÖĞRETME VE ÖĞRENME SÜRECİ	C1. Dersi Plânlama	C1.9. Ders plânında bilgi ve iletişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağına yer verir.
	C2. Materyal Hazırlama	C2.3. Materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanır. C2.9. Teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretme – öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşır, bunları doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendirir.
	C3. Öğrenme Ortamlarını Düzenleme	C3.8. Teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olur ve bunları öğretir.
	C5. Bireysel Farklılıkları Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme	C5.8. Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanır.
	C7. Davranış Yönetimi	C7.10. Araç-gereç ve teknolojinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında sağlık ve güvenliğe öncelik veren önlemleri uygular.
D- ÖĞRENMEYİ, GELİŞİMİ İZLEME ve DEĞERLENDİRME	D3. Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama	D3.2. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak verileri analiz eder. D3.8. Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak değerlendirme sonuçlarını veliler, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşır.

Tablo-3'ten görüldüğü gibi, MEB Öğretmen Yeterlikleri'nde 4 farklı yeterliğin 10 alt yeterliğinde toplam 14 farklı BİT'e yönelik performans göstergesi yer almaktadır. Araştırma kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin BİT kullanım düzeylerinin bu yeterlikler açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

BÖLÜM 3

İLGİLİ LİTERATÜR

Öğretmenlerin BİT kullanım düzeyleri ile ilgili alanyazında araştırmalar yer almaktadır. Öğretmenlerin sahip olduğu BİT kullanımlarının genel öğretmen yeterlikleri açısından incelendiği bu araştırmayı destekleyecek nitelikteki araştırmalar incelenmiş, bu araştırmalarda elde edilen bulgular bu bölümde verilmiştir.

Roza (1994) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın alt amaçları doğrultusunda Endonezya'daki lise öğretmenlerinin bilgisayar okuryazarlığı ile bilgisayara karşı tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. 231 erkek ve 274 kadın olmak üzere toplam 505 öğretmenin katıldığı çalışmada erkek öğretmenler bilgisayar okuryazarlığından 10.33 ortalama elde ederken, kadın öğretmenler 8.61 ortalama almıştır. Yapılan istatistikler sonucunda erkek öğretmenlerin bilgisayar okuryazarlığı açısından kadın öğretmenlerden daha yeterli oldukları sonucu ortaya konmuştur. Bilgisayara karşı tutumları açısından da erkeklerin kadınlara göre yüksek puan elde ettikleri ve dolayısı ile bilgisayara karşı erkeklerin kadınlardan daha olumlu oldukları belirtilmiştir.

Ketter (1995) ise araştırmasında öğretmenlerin, multimedia'yı, dayanışma içerisinde oluşturdukları materyalleri kullanarak, öğrenci merkezli bir şekilde ve öğretmen kılavuzunda, öğrencilerin de teşvik edilerek kubaşık (işbirliğine dayalı) öğrenmeye dayalı bir formda öğretme-öğrenme ortamı gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin yeni teknolojiyle birlikte, bu teknolojiye uygun materyal üretimine de yönelebildikleri ve bu konuda diğer meslektaşlarıyla karşılıklı iletişimin gerekliliğini gözardı etmediklerinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

Türkiye'deki öğretmenlerin bilgisayarları nasıl kullandıklarını ve öğretimde bilgisayar kullanımını nasıl algıladıklarını ortaya koymayı amaçlayan bir çalışma da 2001 yılında Çağıltay ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin Ankara, İstanbul ve Denizli şehirlerinden rastgele seçilen 25 okulda uygulanan anketler ile toplandığı çalışmada 202 öğretmenin görüşleri alınmıştır.

Araştırma bitiminde ortaya çıkan sonuçlar öğretmenlerin okullarda bilgisayar kullanımına dair olumlu inanışlara sahiptir. Öğretmenler, sınıflarında bilgisayar kullanımı konusundaki endişelerini, yeterli bilgisayar olmaması, öğretim programının buna uygun olmaması ve öğretmenlerin bu konuda yeterince eğitilmemiş olması olarak belirtmişlerdir. Bunun yanında, bu çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, teknolojinin okullarda kullanımı konusunda fikir bazında bir direnç göstermemişlerdir. Araştırmacılar, yurt dışında yapılan benzer çalışmaların sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin bu konuda direnç gösterdiklerine dikkat çekmişlerdir.

Akpınar tarafından 2003 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde "Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yükseköğretimin Etkisi: İstanbul Okulları Örneği" adlı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada İstanbul metropolündeki okulöncesi, ilk ve orta öğretim kurumlarında hizmet veren öğretmenlerin okul etkinliklerinde teknolojik olanaklardan ne derece yararlandıkları ve bu konuda aldıkları yükseköğretim eğitiminin ne denli etkili olduğunu belirlemeye çalışılmıştır. Çalışmada bir anket ve bu amaçla geliştirilmiş bir ölçek kullanılmış olup, 510 kişilik bir öğretmen grubuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin %31'inin (140) tebeşir ve yazı tahtası dışındaki ders araç ve gereçlerini zor konuları öğretmede "bazen" kullandığını ifade etmesi dikkat çekicidir. Hiçbir zaman hiçbir konunun öğretilmesinde bilgisayar destekli öğretime gereksinim duymadığını ifade eden öğretmenlerin oranı ise %29.6 olarak bulunmuştur. İnternet kaynaklarından öğretim etkinliklerinde hiçbir zaman yararlanmayan öğretmenlerin oranı %38.5, nadiren yararlananların oranı %14.3 ve bazen yararlananların oranı %24.1'dir. İnternet kaynaklarından öğrencilerin sınıf dışı öğrenme etkinliklerinde yararlanmaları için hiçbir zaman etkinlik "hazırlamayan" öğretmenlerin oranı %42.4 ve ilgili etkinlikleri nadiren hazırlayanların oranı %18 ve bazen hazırlayanların oranı %21.7 olarak bulunmuştur.

Hu, Clark ve Ma (2003), Hong Kong'da resmi okulda çalışan öğretmenlerin teknoloji kabulünü inceleyen boylamsal bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada öğretmenleri teknoloji kabulünü ve karar mekanizmalarını açıklamada Teknolojinin Kabul Modeli temel alınmıştır. Çalışma kademeleri 14-39 yıl arasında olan 107 öğretmenle yürütülmüştür. Veriler iki zamanda toplanmış. 7'li likert tipi olarak

hazırlanan anket öğretmenlere Powerpoint eğitimi öncesi verilmiş, eğitim sonrası tekrar verilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre;

- Öğretmenlerin işlerine olan ilgisi algılanan faydanın en önemli belirleyicisi olduğu,
- Öğretmenlerin teknoloji kabulünün kullanım kolaylığı yüzünden basit bir durum olmadığı,
- Öğretmenlerin deneyimleri sonrasında yazılımı kullanımı kolay ve faydalı bulmaları diğer öğretmenleri etkilemediği,
- Öğretmenlerin yazılım ve donanımları evde ve okulda kullanmaları arasındaki farkın, onların kullanım kolaylığı algısında önemli olduğunu,
- Bilgisayar öz-yeterlik algısının kullanım kolaylığını belirlemede önemli olduğunu,
- Kullanım kolaylığının, deneyimle arttığını,
- Öğretmenlerin tecrübesi arttıkça kullanım konusundaki özyeterlik etkisinin düştüğünü,
- Bilgisayar okuryazarlığının, öğretmenlerin yeni teknolojileri benimsemeye gönüllülük göstermeleri açısından önemli olduğu, belirtilmiştir.

Bu çalışmada teknoloji olarak sadece Power Point programının alınması bu çalışmanın sınırlılığı olarak ifade edilmiştir.

Taylor (1995) tarafından, “Okul İçi Teknoloji Kullanım Düzeyinin Belirlenmesi” konusunda bir araştırma yapılmıştır. Taylor, bu araştırmayı 1000 öğretmen, 300 okul yönetici ve 200 idari personel üzerinde sürdürmüştür. Araştırma sonuçları aşağıda özetlenmiştir (Walt, 2003. s. 7):

1. Öğretmenlerin %85’inin bilgisayar, lazer diskleri, Cd-Rom’ları kullandığı belirlenmiştir.
2. Öğretmenlerin internet kullanım yüzdesinin ise % 16 olduğu ortaya çıkmıştır.
3. Eğitim yöneticileri ve idari personelin, öğretmenlerin teknolojiyi kullanma derecelerini küçümseme eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır.

Demiraslan ve Usluel (2005) yaptığı çalışmada BİT’in öğretme-öğrenme sürecine entegrasyonunda öğretmenlerin durumunu incelemiştir. Verilerin araştırmacılar tarafından geliştirilen “BİT’in Öğrenme Öğretme Sürecine Entegrasyonu” anketi aracılığıyla toplandığı çalışmada 114 öğretmenin görüşleri

alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin 109'unun (%95,6) bilgisayar kullandığı, 5'inin(%4,4) ise bilgisayar kullanmadığını sonucuna ulaşılmış ve öğretmenlerin %41,4'ünün BİT'in öğrenme öğretme sürecine entegrasyonu ile ilgili olarak herhangi bir etkinlikte bulunmayıp alışageldikleri yöntemleri tercih ettikleri sonucuna varılmıştır.

Sugar, Crawley ve Fine (2005), yeni teknolojilerin benimsenmesinde temel aldıkları Planlı Davranış Kuramının ne derece etkili olduğunu belirlemek için bu incelemeyi yapmışlardır. Planlı Davranış Kuramını temele alarak öğretmenlerin teknoloji tutum ve inanışlarını değerlendirmişlerdir. Yaptıkları alan taraması sonucunda bu kuramın öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki karar sürecini açıklayan oldukça faydalı olanaklar sunduğunu ancak modelin tek başına değil de, alternatif modellerle daha başarılı olacağını ileri sürmüşlerdir. Ayrıca öğretmenlerin teknolojiye karşı olan tutumlarını onların öğretmenlik tutumlarından ayrı tutmanın ya da ayırmanın oldukça zor olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin hem öğretme hem de teknoloji tutumlarını davranışsal bir boyutta ele alınıp incelenmesi gerektiğinin önemini vurgulamışlardır. Bu açıdan bakıldığında kuramın destekleyici kuramlarla birlikte farklı bakış açıları ve dinamikleri ele alarak kullanılmasının yerinde olacağını ifade etmişlerdir.

Eliküçük (2006) tarafından yapılmış olan “Öğretmenlerin Öğretme – Öğrenme Süreçlerinde Teknoloji Kullanma Yeterlikleri” isimli çalışmada araştırmacı öğretmenlerin teknolojiyi öğretme-öğrenme süreçlerinde nasıl kullandıkları belirlemeye, öğretmenlerin teknolojiyi kullanma isteği ve kullanma yeterliklerini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırma verilerinin anket ile toplandığı ve ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı çalışmaya 298 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre derste daha çok teknoloji kullanımına açık oldukları ve kendilerini geliştirmek istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Kıdeme göre bakıldığında ise 20 yıl ve üzeri mesleki kıdemdeki öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreçlerinde bilgisayarı daha az kullandıkları ve daha az önemli buldukları sonucuna varılmıştır.

Fendi (2007) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD'de “İlköğretim Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanım Yeterliliği” başlıklı bir tez hazırlamıştır. İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde 1. ve 2.

kademede görev yapan öğretmenler (toplam 360) üzerinde yapılan araştırmada, araştırmacı anket yolu ile veri toplamıştır. Araştırmacı çalışma sonucunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (% 71,31) teknoloji kullanımında kendisini kısmen yeterli gördüğü, %17,55'inin çok yeterli, %11,14'ünün ise yetersiz olarak gördüğü bulgusunu ortaya koymuştur.

Koca (2006) Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD'de "Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kabul ve Kullanımı Birleştirilmiş Modelinin Değişkenlerine Göre Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmalarının İncelenmesi" başlıklı bir tez hazırlamıştır. Araştırma grubu olarak Türkiye'nin altı ilindeki (Zonguldak, Antalya, Ankara, Kayseri, Diyarbakır ve Konya) 427 öğretmene ulaşan araştırmacı veri toplama aracı olarak kendi geliştirdiği ve geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış olan "BİT Kullanım Sıklığı Ölçeği" ve "BİT Kabul ve Kullanım Ölçeği"ni kullanmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin derse hazırlık, ders sırasında, iletişim amacı ile BİT'i daha çok kullandıkları, okul türü değişkeninde özel okullarda görev yapan öğretmenlerin bu amaçlara yönelik BİT imkanlarını devlet okullarında çalışan öğretmenlere göre daha sık kullandıkları, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bakıldığında BİT kullanımları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, kıdeme göre bakıldığında göreve yeni başlayan öğretmenlerin kıdem yılı fazla olan öğretmenlere göre BİT kullanımlarının daha fazla olduğu ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre bakıldığında ise anlamlı bir fark bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Cantürk (2007), Akdeniz Üniversitesi'nde yapmış olduğu çalışmada yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini okul yönetiminde kullanma durumları ile ilköğretim okulu öğretmenlerinin bilgisayar kullanma düzeylerini belirlemeye çalışmıştır. Çalışmada tarama modelini kullanan araştırmacı, araştırmanın evrenini, 2005-2006 Eğitim Öğretim yılında Antalya ili merkez ilçe sınırları içinde bulunan devlet ilköğretim okulunda görev yapmakta olan ilköğretim okulu müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenleri olarak belirlemiştir. Araştırmada Antalya ili merkez ilçe sınırları içinde bulunan 129 devlet ilköğretim okulundan 68 (52%) tanesindeki 161 (%51) okul yöneticisi ve 644 (%16) öğretmenden oluşan bir örneklem alınmıştır. Araştırma sonucunda İlköğretim öğretmenlerinin, internet, kelime işlem ve elektronik posta uygulamalarını "orta" sıklıkta, tablo hesap ve sunu programlarını

“düşük”, veri tabanı uygulamalarını “çok düşük” sıklıkta kullandıkları tespit edilmiştir.

Sağlam (2007) tarafından yapılan “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Derslerinde Bilgi Teknolojisi Kaynaklarından Yararlanma Öz-yeterlikleri ve Etki Algılarının Değerlendirilmesi” isimli bir diğer araştırma ise Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD’de yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. İstanbul İli Kartal, Maltepe, Kadıköy, Üsküdar, Pendik İlçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 310 öğretmen ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda araştırmacı, öğretmenlerin derslerinde bilgi teknolojisi kaynaklarından yararlanma öz-yeterlikleri ve bilgi teknolojilerinin etki algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılıklar ortaya koyduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin öz-yeterliklerine ve bilgi teknolojilerinin öğretmenlere olası etki algılarına ilişkin puanlarına, cinsiyete, yaşa, mesleki kıdeme, bransa, bilgi teknolojileri kullanımı konusunda herhangi bir eğitim almaya, bilgi teknolojileri kullanımı konusunda kendilerini ne derece yeterli bulduklarına, bilgi teknolojileri kullanımı konusunda okul yönetiminin öğretmenleri ne derece desteklediklerine, bilgi teknolojileri kullanımı konusunda kendilerini geliştirmek isteyip istemediklerine, bilgi teknolojisi kaynaklarını hangi sıklıkta kullandıklarına, ders içinde bilgi teknolojisi kaynaklarını kullanma yeterliklerine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, erkek öğretmenlerin eğitimde bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterlikleri kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 292’sinin (% 94,2) bilgi teknolojileri kullanımı konusunda kendilerini geliştirmek istedikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yaş ve kıdem yılları arttıkça (özellikle 20 yıllık mesleki kıdeme sahip olan) öğretmenlerin eğitimde bilgi teknolojisi kullanımına yönelik özyeterliklerinin düştüğü, eğitim durumuna göre sırası ile yüksek lisans, lisans ve ön lisans mezunu olan öğretmenlerin anlamlı şekilde BİT’i eğitimde daha etkin kullandıkları, temel kullanım açısından özellikle sınıf öğretmenlerinin BİT’i diğer branşlara göre daha fazla eğitim amaçlı kullandıkları, cinsiyete göre ise erkeklerin kadınlara oranla BİT’i daha fazla kullandıkları bulguları ortaya konmuştur.

Bir diğer araştırma ise, Şıktunca (2007) tarafından Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Ve Denetimi ABD’nda yapılmıştır. Araştırma, İstanbul ili Küçükçekmece ve Avcılar ilçelerinde bulunan toplam 9 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulu’nda görev yapan 302 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan anket çalışmasında kapalı uçlu sorular ve 3’lü Likert kullanılmıştır. Araştırmacı çalışma sonucunda öğretmenlerin % 94’lük bir çoğunluğunun bilgisayar okur yazarı olduğu, temel düzeydeki işlemlerde özyeterliklerinin yüksek olduğu, bunun cinsiyetlere göre dağılımında çok manidar bir farklılık olmadığı bulgularına ulaşmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin bilgisayar donanımı ve yazılımına ilişkin yeterlikler gibi üst düzey işlemlerde çok iyi olmadığı bulgusu da ortaya konmuştur.

Çakıroğlu ve arkadaşları tarafından 2008 yılında gerçekleştirilen “Matematik Öğretmenlerinin Matematik Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik İnançlarının İncelenmesi” başlıklı çalışmada araştırmacılar matematik öğretmenlerinin matematik eğitiminde bilgisayar kullanımına yönelik inançlarını ve bu inançların farklı değişkenlere göre durumunu incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini, 2006–2007 eğitim öğretim yılı ikinci yarısında Trabzon ili ve ilçelerinde görev yapmakta olan 33’ü bayan 43’ü erkek, toplam 76 ilk ve ortaöğretim matematik öğretmeni olarak belirleyen araştırmacılar öğretmenlerin rasgele seçilmiş ve farklı öğretmenlik deneyimi yıllarına sahip olmalarına dikkat etmişlerdir. Araştırma sonucunda ise ilköğretim matematik derslerinin içeriği ortaöğretim matematik derslerine göre daha somut görsel ve sezgisel, günlük hayatla daha iç içe olduğu için ilköğretimde bilgisayar kullanımına yönelik inancın daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Çelik (2008) bilişim teknolojileri ve otomasyon sistemlerinin kullanımı konusunda ilgili kavramlardan başlayarak, teknolojinin gelişimine paralel olarak dünyamıza giren bilgisayar ve bilgisayar programlarının eğitim alanında nasıl kullanılabileceğini araştırmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının desteklediği bir otomasyon programının örneklerle anlatılması, uygulama şekli, sorun ve çözüm önerileriyle desteklenen tez bir anket çalışmasıyla sonlandırılmıştır. Yapılan anket çalışması, Amasya ili Gümüşhacıköy ilçesinde eğitim sayılarının ve BT formatörlerinin oransal olarak belirlendiği 143 kişilik örneklemden oluşan bir ankete ve sonuçların yorumuna dayanmaktadır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin

bilgisayar teknolojilerini kullanım amacına göre orta (tablolama, sunu vb) ve üst düzey (kelime işlemci, e-posta vb) yeterlikte kullanabileceklerini ifade ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca eğitimde teknoloji kullanımının bir adımı olan OOS (Okul Otomasyon Sistemi)'nin kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında öğretmenlerin gerekli yeterliğe sahip oldukları ve kullanıma açık oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hacısalıhoğlu (2008), hazırladığı “Ticaret Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerini Kullanım Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma” adlı yüksek lisans çalışmasında Ticaret Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin, eğitim teknolojilerini kullanım durumları, eğitim teknolojilerinin kullanımını engelleyen etmenler ve eğitim teknolojilerinin kullanımına yönelik tutumlarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmanın evrenini, İstanbul il sınırları içerisinde bulunan Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Ticaret Meslek Liselerinde görev yapan toplam 2218 öğretmen, örneklemini ise random yoluyla belirlenen (okul sayısı) okulda halen görev yapan 233 öğretmenin oluşturduğu çalışma sonucunda demografik özellikler ile eğitim teknolojilerinin kullanımı karşılaştırıldığında erkekler lehine olan cinsiyet değişkeni dışında bilgisayar ve internet temelli yeni teknolojilerin kullanımında büyük bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Ticaret Meslek Liselerinde eğitim teknolojilerinin etkin bir biçimde kullanılmamasının nedenleri arasında ise okulun fiziksel koşullarının uygun olmaması, okulda bulunmaması ya da yeterli sayıda olmaması gibi etmenlerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kiper (2008) tarafından yapılan “İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri ile İlgili Almış Oldukları Hizmetiçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği)” isimli araştırmanın çalışma grubunu 2007-2008 öğretim yılında Sakarya il merkezinde ve Hendek ilçesinde bulunan 10 ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma için öğretmenlere bir adet görüşme formu ve hizmetiçi eğitim değerlendirme anketi uygulanmıştır. Araştırmada anketlere 164 öğretmen katılmış ve bu öğretmenlerden 45'i ile görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, % 37.77'sinin (17) TV-VCD, % 35.33'ünün (15) Bilgisayar ve Projeksiyon, % 17.77'sinin (8) interneti, % 4.44'ünün (2) eğitim yazılımlarını derslerinde kullandığı sonucuna varılmıştır. Derslerinde BT'yi kullanan öğretmenlerin

görüşleri incelendiğinde, derslerin daha verimli geçtiği, öğrencilerin derse katıldığı ve öğrencilerin derse dikkatini verdiklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan 45 öğretmenden % 62,22'si (28) derslerinde BT kullandığını, % 38,78'i (17) de kullanmadığını ifade etmişlerdir. Derslerinde BT kullanmayan öğretmenlerin kullanmama nedenleri incelendiğinde, okulda BT'nin eksik ya da hiç olmaması ve ihtiyaç duymuyor olmaları sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda okullarında yeterli BT donanımı ve yazılımı bulunmayan, BT donanımları sık arıza yapan ya da eski olan öğretmenlerin derslerinde BT kullanmadıkları sonucuna varılmıştır. BT kullanımında karşılaşılan sorunlar hakkında öğretmenlerin % 73,53'ü (25) yetersiz BT donanımının, % 11,76'sı (4) yetersiz ders materyalinin, % 8,82'si (3) sınıf yönetiminin güçlüğüne ve %5,88'i (2) kullandıkları BT'lerin arıza yapmasının BT kullandıklarında karşılaştıkları büyük sorunlar olarak ifade etmişlerdir.

Arpa (2010) Marmara Üniversitesi'nde yapmış olduğu çalışmada meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin kullandıkları öğretim teknolojilerinin öğretim strateji, yöntem ve teknik seçimine ve kullanımına etkisi çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın evrenini 2009-2010 yılında İstanbul'daki meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin oluşturduğu çalışmada çeşitli branşlardan 372 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonuçlarında teknoloji araçlarının kullanım sıklığının teknoloji destekli öğretim stratejileri kullanımında ve yöntem ve teknik seçiminde etkili olduğu görülmüştür. Öğretim teknolojilerinin özellikle işbirlikli öğrenme, problem çözme gibi metotların kullanımında öğretmenler tarafından tercih edildiği bulgularına ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmenlerin meslek içerisinde BİT kullanımları yerine daha çok genel BİT kullanım durumlarının incelendiği, bu BİT yeterliklerinin cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan okulun kurum türü veya bağlı bulunduğu yerleşim yeri gibi değişkenler açısından farklılığının araştırıldığı söylenebilir. Araştırmalarda değişkenler arasında farklılıkların olması dikkat çekicidir.

BÖLÜM 4

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler yer almaktadır.

4.1. Araştırma Modeli

Öğretmenlerin MEB tarafından belirlenen genel öğretmen yeterliklerinde ifade edilen BİT yeterlikleri açısından yeterliklerinin belirlendiği bu araştırma, genel tarama modelindedir. Ayrıca araştırma alt amaçları doğrultusunda tekil ve ilişkisel tarama modellerinin her ikisi de kullanılmıştır.

Tarama modeli, araştırmanın konusunun geçmişte ya da halen var olan durumuyla ilgili hipotezleri test etmek ya da soruları cevaplamak için veri toplamayı ya da betimlemeyi sağlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2010). Araştırmanın amaçlarına uygun olarak tarama modellerinden tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır. Tekil tarama modeli, araştırmanın konusu olan değişkenlerin tür ya da miktar olarak mevcut durumlarının betimlendiği ve araştırma konusuyla ilgili davranış, tutum, beklenti, gereksinim ve bilgi düzeylerinin belirlendiği, ilişkisel tarama modeli ise iki ya da daha çok sayıda değişken arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılan araştırma modelidir (Karasar, 2010; Gay, 1987). Buna bağlı olarak, araştırmada tekil tarama modeliyle öğretmenlerin genel öğretmen yeterlikleri içerisindeki BİT göstergeleri açısından özyeterlikleri incelenmiştir. İlişkisel tarama modeliyle ise öğretmenlerin BİT göstergelerinin mesleki kıdemleri, görev yaptığı öğretim kurum türü, cinsiyeti, görev yaptığı okulun yerleşim yeri türü, BİT kullanımı konusundaki özyeterlikleri ve öğretmenlik meslek tutumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Afyon ili resmi okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma evreninin büyüklüğü ve zamandan tasarruf sağlamak amacıyla örneklem alınmıştır.

Örnekleme, bir anakütleden rastsal olarak seçilmiş ve daha az sayıda birimden oluşan bir örneklem incelemek suretiyle, anakütle hakkında genel yargıya varma işlemidir ve örnekleme işlemi para, işgücü ve zaman tasarrufu sağlama gibi avantajlar sunmaktadır (Özmen, 2000). Bu amaçla örnekleme yöntemlerinden küme örnekleme yöntemi seçilmiştir. Küme örnekleme tanımlanan birimlerin geniş bir coğrafi birime yayılması ve anakütle hacminin büyük olması durumunda seçilen yöntemdir (Serper ve Aytaç, 2000). Küme örneklemede uygulanabilecek yöntemlerden biri de kümeler arasından rastsal olarak örneklemin oluşturulmasıdır (Özmen, 2000) Araştırma amaçlarından biri olan öğretmenlerin bağlı bulunduğu yerleşim yerleri doğrultusunda farklı birimlerde görev yapan öğretmenler araştırmaya dahil edilmeye çalışılmış, küme olarak yerleşim yerleri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda köy, kasaba, ilçe ve il merkezinde görev yapan öğretmenlerden küme oluşturulmuştur. Oluşturulan kümelerdeki öğretmenler rastsal olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında dört farklı yerleşim yerinden toplam 228 öğretmene ulaşılmıştır. Öğretmenlere ait demografik bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo-4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

		n	%
Görev Yapılan Yerleşim Yeri	Köy	31	13.6
	Kasaba	73	32.0
	İlçe	53	23.2
	İl Merkezi	71	31.1
Cinsiyet	Erkek	112	49.1
	Kadın	116	50.9
Görev Yapılan Kurum Türü	İlköğretim	144	63.2
	Ortaöğretim	84	36.8
Mesleki Kıdem Yılı	0-5 yıl arası	110	48.2
	6-10 yıl arası	49	21.5
	11- 15 yıl arası	32	14.0
	16 yıl ve üzeri	37	16.2
Toplam		228	100

Tablo 4'ten de görülebileceği gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %13.6'sı köy, %32'si kasaba, %23.2'si ilçe ve %31.1'i ise il merkezinde görev yapmaktadır. Diğer yandan cinsiyetlerine göre 112 öğretmen erkek (%49.1), 116 öğretmen ise kadın (%50.9)'dur. Öğretmenlerin görev yaptığı kurum türleri açısından dağılımları ise 144 (%63.2) ilköğretim, 84 (%36.8) ortaöğretim şeklindedir. Son olarak mesleki kıdem yıllarına göre öğretmenlerin %48.2'si 0-5 yıllık bir mesleki deneyime sahipken, %21.5'i 6-10 yıl arası, %14'ü 11-15 yıl arası ve kalan %16.2'si ise 16 yıl ve üzeri bir öğretmenlik mesleki deneyimine sahip olduğunu ifade etmiştir.

4.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için araştırmacı tarafından üç farklı bölümden oluşan bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçme aracının ön bölümünde araştırma hakkında öğretmenlere araştırmanın amacını, yaklaşık doldurma süresini, bilimsel amaç dışında verilerin kullanılmayacağını gösteren ve katılımlarından dolayı teşekkür bilgilerinin yer aldığı bilgilendirme kısmı yer almaktadır. Ölçme aracının bilgi toplama amaçlı bölümleri ise aşağıdaki şekilde açıklanabilir.

Kişisel bilgi formu: Araştırma alt amaçları için gerekli olan öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem yılı, görev yaptığı okulun kurum türü ve bağlı bulunduğu yerleşim yeri bilgisi ve bilgisayar kullanımı konusunda kendilerini gördükleri yeterlik düzeylerini içeren bilgiler yer almaktadır. Tüm bu bilgiler için öğretmenlerin çoktan seçenekli maddelerden kendileri için geçerli olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlik Göstergeleri Açısından Görüşleri Bölümü: Araştırmanın genel amacı olan öğretmenlerin BİT yeterliklerini belirlemek için Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılında geliştirilmiş olan öğretmenlik mesleği genel yeterliği kullanılmıştır (MEB, 2005). Bu kapsamda kitapçıkta yayınlanan altı alt boyut ve bu alt boyutta yer alan toplam 233 performans göstergesi teker teker incelenmiştir. Alt boyutların dördünde bilgi ve iletişim teknolojilerine ait toplam 14 performans göstergesi belirlenmiştir. Bu göstergeler 5'li likert madde şeklinde ifade edilmiştir (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, orta düzeyde katılıyorum,

katılıyorum, kesinlikle katılıyorum). Geliştirilen bu anket formu kapsam geçerliğini sağlamak üzere BİT performansları ile birlikte uzman görüşüne sunulmuştur. Üç farklı alan uzmanından alınan görüşler doğrultusunda toplam 14 maddenin BİT ile ilgili olduğu teyit edilmiş, yapılan dört maddede yazım değişikliği önerileri ile de kapsam geçerliği sağlanmıştır.

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği: Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile BİT yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için Çetin (2006) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. 341 öğretmenin katılımı ile geliştirilen ölçeğin üç faktörden oluştuğu (sevgi, değer ve uyum), güvenilirlik için hesaplanan Cronbach Alpha değerinin .95 olarak hesaplandığı ifade edilmiştir. Toplam 34 maddeden oluşan ölçeğin kullanımı konusunda gerekli yasal izin alınmıştır.

4.4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin BİT yeterlikleri ile ilgili genel durumlarını ve 14 madde açısından durumlarını belirlemek için betimsel istatistiklerden aritmetik ortalama, yüzde ve frekanstan yararlanılmıştır. Bu açıdan öğretmenlerin BİT ile ilgili maddeler, alt boyut ortalama puanları ve ölçek geneli ortalama puanları 1 ile 5 arasındadır. Öğretmenlerin BİT yeterlik düzeyleri düşük, orta ve yüksek düzey olmak üzere üç farklı kategoride değerlendirilmiştir. Bu kapsamda üç grup bulunmasından dolayı değerlendirme aralığı için (en yüksek puan – en düşük puan) / grup sayısı $((5-1)/3=1.33)$ formülü ile gruplar arası değerlendirme aralıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknoloji yeterliklerinin değerlendirme ölçütü olarak Tablo 5'teki gibi bir değerlendirme aralığı benimsenmiştir.

Tablo-5: Öğretmenleri BİT Yeterliklerini Değerlendirme Ölçütü

Değerlendirme Aralığı	Değerlendirme Ölçütü
1.00 – 2.33	Düşük düzey
2.34 – 3.67	Orta düzey
3.68 – 5.00	Yüksek Düzey

Diğer yandan öğretmenlerin BİT yeterlikleri açısından genel durumları bazı değişkenler açısından da incelenmiştir. Bu amaçla farklılığı ve ilişkiyi belirlemeye yönelik istatistiklerden de faydalanılmıştır. Öğretmenlerin BİT yeterlik düzeylerinin cinsiyet, görev yapılan kurum türü açısından farklılığını belirlemek için bağımsız gruplar arası t testi (Independent Sample t Test); mesleki kıdem yılı, görev yapılan okulun yerleşim yeri türü, BİT kullanım özyeterliği açısından farklılığını belirlemek için ise tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca tek yönlü varyans analizinde gruplar arasında farklılığı belirlemek için post-hoc testlerinden de yararlanılmıştır. Son olarak öğretmenlerin öğretmenlik mesleği tutumları ile BİT yeterlik puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon katsayısına bakılmıştır.

BÖLÜM 5

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın genel amacı ve alt amaçlarına göre verilerden elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları yer almaktadır. Elde edilen bulgular başlıklar şeklinde verilmiştir.

5.1. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda ilk olarak öğretmenlerin genel öğretmenlik yeterlikleri içerisinde yer alan bilgi ve iletişim teknolojileri performans göstergelerinden geliştirilen sorulara verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir. “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” kitapçığında toplam altı alt boyut bulunmasına karşın bunlardan sadece dördünde BİT ile ilgili performans göstergesi olduğu görülmüştür. Altı boyuttaki toplam 233 göstergenin sadece 14’ü BİT ile ilgilidir. “Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim” alt boyutunda toplam 5 madde; “Öğrenciyi Tanıma” alt boyutunda 1 madde; “Öğretme ve Öğrenme Süreci” alt boyutunda toplam 6 madde ve son olarak “Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme” alt boyutunda toplam 2 madde BİT’e yönelik performans göstergesi içermektedir. Buna karşın “Okul-Aile ve Toplum İlişkileri” ve “Program ve İçerik Bilgisi” alt boyutlarında BİT’e yönelik bir gösterge bulunmamaktadır. Tablo 6’da öğretmenlerin BİT yeterlik düzeyi ile bu yeterlik düzeyinin genel öğretmenlik yeterliği içerisinde hangi alt yeterlik içerisinde yer aldığı verilmiştir.

Tablo-6: Öğretmenlerin Genel Öğretmen Yeterlikleri İçerisindeki BİT Yeterlik Düzeyleri

Alt Boyut	İlgili Madde	n	Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle	\bar{X}	Ss	
			Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılıyorum			
Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim	Bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili yasal ve ahlâki sorumlulukları bilir ve bunları öğrencilere kazandırırım	n	5	13	44	110	56	3.87	.92	
		%	2.2	5.7	19.3	48.2	24.6			
	Teknoloji okur-yazarıyım (teknoloji ile ilgili kavram ve uygulamaların bilgi ve becerisine sahibim).	n	7	17	70	89	45	3.65	.98	
		%	3.1	7.5	30.7	39.0	19.7			
	Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri izlerim.	n	6	12	88	82	40	3.61	.92	
		%	2.6	5.3	38.6	36.0	17.5			
	Meslekî gelişimimi desteklemek ve verimliliğimi artırmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanırım	n	3	4	50	109	62	3.98	.82	
		%	1.3	1.8	21.9	47.8	27.2			
	Bilgi ve iletişim teknolojilerinden (on-line dergi, paket yazılımlar, e-posta, v.b) bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanırım.	n	5	12	55	98	58	3.84	.93	
		%	2.2	5.3	24.1	43.0	25.4			
	Alt Boyut Ortalaması		n	5	12	61	98	52	3.78	.70
			%	2,2	5,3	26,8	43,0	22,8		
Öğrenciyi Tanıma	Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak, farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlarım.	n	6	20	84	87	31	3.51	.92	
		%	2.6	8.8	36.8	38.2	13.6			
Alt Boyut Ortalaması		n	6	20	84	87	31	3.51	.92	
		%	2,6	8,8	36,8	38,2	13,6			
Öğretme ve Öğrenme Süreci	Ders plânında bilgi ve iletişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağına yer veririm.	n	3	17	65	102	41	3.71	.89	
		%	1.3	7.5	28.5	44.7	18.0			
	Materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanırım.	n	2	5	39	99	83	4.12	.83	
		%	0.9	2.2	17.1	43.4	36.4			
	Teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretme – öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşır, bunları doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendiririm.	n	6	17	65	97	43	3.68	.95	
		%	2.6	7.5	28.5	42.5	18.9			
	Teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olur ve bunları öğretirim.	n	6	15	85	89	33	3.56	.91	
		%	2.6	6.6	37.3	39.0	14.5			
	Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanırım.	n	4	16	63	93	52	3.76	.94	
		%	1.8	7.0	27.6	40.8	22.8			
	Araç-gereç ve teknolojinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında sağlık ve güvenliğe öncelik veren önlemleri uygulayırım.	n	3	12	58	88	67	3.89	.93	
		%	1.3	5.3	25.4	38.6	29.4			
Alt Boyut Ortalaması		n	4	14	62	95	53	3.78	.72	
		%	1,8	6,1	27,2	41,7	23,2			

Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak verileri analiz ederim.	n	5	15	79	95	34	3.61	.89
		%	2.2	6.6	34.6	41.7	14.9		
	Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak değerlendirme sonuçlarını veliler, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşırım.	n	5	21	73	85	44	3.62	.97
		%	2.2	9.2	32.0	37.3	19.3		
Alt Boyut Ortalaması	n	5	18	76	90	39	3.61	.83	
	%	2,2	7,9	33,3	39,5	17,1			
GENEL BİT YETERLİK ORTALAMALARI	n	5	16	71	92	44	3.74	.68	
	%	2,2	7,0	31,1	40,4	19,3			

Tablo 6'dan da görüleceği gibi, öğretmenler genel öğretmenlik meslek yeterliği içerisinde yer alan BİT yeterlikleri açısından kendilerini yüksek düzeyde yeterli görmektedirler ($\bar{X}=3.74$). Diğer yandan genel öğretmen yeterlikleri içerisinde BİT yeterliklerinin farklı alt boyutlar içerisinde yer aldığı da görülmüştür. Bu alt boyutlara göre de öğretmenlerin BİT yeterlik düzeylerindeki durumları da incelenmiştir. Tablo 6'da da görüldüğü üzere öğretmenlerin “Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim” ($\bar{X}=3.78$) ve “Öğretme ve Öğrenme Süreci” ($\bar{X}=3.78$) alt boyutlarında yüksek düzeyde kendilerini yeterli gördükleri, ancak buna karşın “Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme” ($\bar{X}=3.61$) ve sadece tek maddenin bulunduğu “Öğrenciyi Tanıma” ($\bar{X}=3.61$) alt boyutlarında ise orta düzeyde yeterli gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

14 madde incelendiğinde ise öğretmenlerin kendilerini en çok yeterli gördükleri maddelerin sırası ile “Materyal hazırlamada bilgisayardan yararlanma” ($\bar{X}=4.12$), “Mesleki gelişimi desteklemek ve verimliliği artırmak için BİT'ten yararlanma” ($\bar{X}=3.98$), “Araç-gereç ve teknolojinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında sağlık ve güvenliğe öncelik veren önlemleri uygulama” ($\bar{X}=3.98$), “BİT'ten bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanma” ($\bar{X}=3.84$), “Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak, öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojileri kullanma” ($\bar{X}=3.76$) gibi bazı maddelerde kendilerini ileri düzeyde yeterli gördükleri söylenebilir.

Buna karşın “Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak, farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlama” ($\bar{X}=3.51$), BİT yeterlikleri açısından en az yeterli görülen madde olmuştur. “Teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olma ve öğretme” ($\bar{X}=3.56$), “BİT’teki gelişmeleri izleme” ($\bar{X}=3.61$), “BİT’i kullanarak verileri analiz etme” ($\bar{X}=3.61$), “BİT’i kullanarak değerlendirme sonuçlarını veli, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşma” ($\bar{X}=3.62$) gibi maddeler ise öğretmenlerin kendilerini orta düzeyde yeterli gördükleri maddelerdir (Tablo-6).

5.2. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından Durumları

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda öğretmenlerin BİT yeterlikleri ile mesleki kıdem yılı, görev yapılan öğretim kurum türü, cinsiyeti, görev yapılan okulun yerleşim yeri türü ve BİT kullanım özyeterlikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiş, bulgular başlıklar şeklinde verilmiştir.

5.2.1. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan 228 öğretmenin mesleki kıdem yıllarına göre öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT göstergeleri ile ilgili maddelere verdikleri yanıtlar incelenmiş, sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo-7: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre BİT Yeterlik Düzeyleri

Mesleki Kıdem Yılı	n	\bar{X}	ss
A- 0-5 yıl arası	110	3.75	.70
B- 6-10 yıl arası	49	3.77	.65
C- 11- 15 yıl arası	32	3.78	.56
D- 16 yıl ve üzeri	37	3.63	.73
Genel Ortalama	228	3.74	.68

Tablo 7 incelendiğinde, mesleki kıdem yılına göre öğretmenlerin BİT yeterlik düzeylerinin farklılaştığı görülmektedir. 0-5 yıl ($\bar{X}=3.75$), 6-10 yıl ($\bar{X}=3.77$) ve 11-15 yıl ($\bar{X}=3.78$) arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler yüksek düzeyde yeterliğe ($\bar{X}>3.67$) sahipken, 16 ve üzeri ($\bar{X}=3.63$) mesleki kıdeme sahip öğretmenler ise orta düzeyde BİT yeterliklerine sahiptirler. Ancak mesleki kıdem yılları arasındaki bu farkın istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo-8’de verilmiştir.

Tablo-8: Öğretmenlerin BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplarası	.535	3	.178	.383	.766	-
Gruplariçi	104.521	224	.467			
Toplam	105.056	227				

Tablo 8’den görüldüğü gibi, öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili öğretmen yeterlikleri maddelerine verdikleri yanıtlar ile mesleki kıdem yılı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$F_{(3-224)}=0.383$, $p>.05$]. Diğer bir deyişle, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT yeterliklerinin, mesleki kıdem yılına göre değişmediği söylenebilir.

5.2.2. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim alt boyutundaki beş BİT göstergesinden oluşturulan maddelere verdiği yanıtlar, mesleki kıdem yıllarına göre incelenmiş, sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo-9: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Mesleki Kıdem Yılı	n	\bar{X}	ss
A- 0-5 yıl arası	110	3.80	.74
B- 6-10 yıl arası	49	3.84	.69
C- 11- 15 yıl arası	32	3.86	.47
D- 16 yıl ve üzeri	37	3.60	.78
Genel Ortalama	228	3.78	.70

Tablo 9'dan da görüleceği gibi mesleki kıdem yılına göre öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim boyutunda yer alan BİT göstergeleri açısından yeterlik düzeylerinin farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta yer alan BİT yeterlikleri açısından 0-5 yıl arası ($\bar{X}=3.80$), 6-10 yıl ($\bar{X}=3.84$), 11-15 yıl ($\bar{X}=3.86$) ve 16 ve üzeri ($\bar{X}=3.60$) arası mesleki kıdem yılında BİT yeterlikleri farklılaşmaktadır. Kişisel ve mesleki değerler- mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterliklerindeki farklılığın mesleki kıdem yılına göre farklılığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Tablo-10).

Tablo-10: Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplarası	1.603	3	.534	1.061	.366	-
Gruplariçi	112.772	224	.503			
Toplam	114.375	227				

Tablo 10'dan da görüleceği üzere öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler – mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterliklerinin bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili öğretmen yeterlikleri maddelerinde olduğu gibi mesleki kıdem yılına göre farklılaşmamaktadır [$F_{(3-224)}=1.061$, $p>.05$]. Başka bir ifade ile öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler – mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlikleri de mesleki kıdem yılına göre değişmemektedir.

5.2.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan 228 öğretmenin mesleki kıdem yıllarına göre öğrenciyi tanıma yeterlikleri içerisinde BİT göstergeleri ile ilgili tek bir maddeye verdikleri yanıtlar incelenmiştir (Tablo 11).

Tablo-11: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Mesleki Kıdem Yılı	n	\bar{X}	ss
A- 0-5 yıl arası	110	3.52	1.01
B- 6-10 yıl arası	49	3.51	.81
C- 11- 15 yıl arası	32	3.43	.87
D- 16 yıl ve üzeri	37	3.56	.86
Genel Ortalama	228	3.51	.92

Tablo 11 incelendiğinde, mesleki kıdem yılına göre öğretmenlerin öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin mesleki kıdem yılına göre farklılaştığı, 3.43 ile 3.56 arasında farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta mesleki kıdem yılına bakılmaksızın tüm öğretmenlerin orta düzeyde yeterliğe sahip oldukları da dikkat çekmektedir. Ancak mesleki kıdem yılları arasındaki bu farkın istatistiki açıdan anlamlılığını belirlemek için sonuçları Tablo 12’de görülen tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

Tablo-12: Öğretmenlerin Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.296	3	.099	.114	.952	-
Gruplarıçi	194.665	224	.869			
Toplam	194.961	227				

Öğretmenlerin öğrenciyi tanıma boyutundaki maddeye verdikleri yanıtların genel BİT ortalaması ve kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim boyutunda

olduğu gibi mesleki kıdem yılına göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı Tablo 12'den görülmektedir [$F_{(3-224)}=0.114$, $p>.05$]. Diğer bir deyişle, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlikleri, mesleki kıdem yılına göre farklılaşmamaktadır.

5.2.4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

228 öğretmenin mesleki kıdem yıllarına göre öğretmenlik mesleği öğretme ve öğrenme süreci boyutu içerisinde yer alan altı BİT göstergesinden yazılan beş maddeye verdikleri yanıtlar incelenmiş, sonuçlar Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo-13: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri

Mesleki Kıdem Yılı	n	\bar{X}	ss
A- 0-5 yıl arası	110	3.80	.75
B- 6-10 yıl arası	49	3.78	.68
C- 11- 15 yıl arası	32	3.84	.68
D- 16 yıl ve üzeri	37	3.69	.76
Genel Ortalama	228	3.78	.72

Tablo 13 incelendiğinde, mesleki kıdem yılına göre öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin farklılaştığı (0-5 yıl için $\bar{X}=3.80$, 6-10 yıl için $\bar{X}=3.78$, 11-15 yıl için $\bar{X}=3.84$, 16 ve üzeri için $\bar{X}=3.69$), ancak bu boyuttaki tüm mesleki kıdem yılları için BİT yeterliklerinin ileri düzey olduğu görülmektedir. Bu boyuttaki aritmetik ortalamalar arasındaki farklılığın mesleki kıdem yılı açısından farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla varyans analizleri test edilmiştir (Tablo 14).

Tablo-14: Öğretmenlerin Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.464	3	.155	.289	.833	-
Gruplarıçi	119.871	224	.535			
Toplam	120.334	227				

Tablo 13 ve Tablo 14 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterlikleri mesleki kıdem yılına göre farklılaştığı, ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı söylenebilir [$F_{(3-224)}=0.289$, $p>.05$]. Bu boyutta da mesleki kıdem BİT yeterliklerini değiştiren bir faktör değildir.

5.2.5. Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda BİT ile ilgili yer alan iki maddeye 228 öğretmenin verdiği yanıtlar incelenmiş, mesleki kıdem yılının bu boyut BİT yeterlikleri üzerindeki etkisi araştırılmıştır (Tablo 15).

Tablo-15: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yıllarına Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Mesleki Kıdem Yılı	n	\bar{X}	ss
A- 0-5 yıl arası	110	3.59	.70
B- 6-10 yıl arası	49	3.70	.65
C- 11- 15 yıl arası	32	3.57	.56
D- 16 yıl ve üzeri	37	3.58	.77
Genel Ortalama	228	3.61	.83

Öğretmenlerin mesleki kıdem yılına göre öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin 3.57 ile 3.70 arasında değiştiği görülmüş, bu farklılığın .05 düzeyinde anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Tablo 16).

Tablo-16: Öğretmenlerin Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri ile Mesleki Kıdem Yılı Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.517	3	.172	.242	.867	-
Gruplarıçi	159.518	224	.712			
Toplam	160.035	227				

Tablo 16'dan da görüleceği üzere öğretmenlerin öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda da mesleki kıdem yılının etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır [$F_{(3-224)}=0.242$, $p>.05$]. Sonuç olarak, öğretmenlerin öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterlikleri diğer tüm boyutlar ve genel BİT yeterliğinde olduğu gibi mesleki kıdem yılına göre değişmemektedir. Mesleki kıdem yılı BİT genel yeterlikleri ve alt boyutları açısından etkili bir faktör değildir.

5.2.6. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırma alt amaçları doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin BİT yeterlik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırılmıştır. Bu amaçla araştırmaya katılan 228 öğretmenin ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapma durumuna göre BİT yeterlik düzeyleri bağımsız örneklem t testi ile karşılaştırılmıştır. Sonuçlar Tablo-17'de verilmiştir.

Tablo-17: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlköğretim	144	3.71	.61	226	-0.867	.387
Ortaöğretim	84	3.79	.77			

Tablo 17'den de görüleceği gibi, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliği içerisinde yer alan BİT yeterlik düzeyleri görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşmamaktadır [$t(226)=-0.867$ $p>.05$]. Bir başka ifade ile ilköğretimde

görev yapan öğretmenlerin BİT yeterlik düzeyleri ($\bar{x}=3.71$), ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin BİT yeterlik düzeyleri ($\bar{x}=3.79$) ile aynıdır. Görev yapılan kurum öğretmenlerin BİT yeterlik düzeylerinin bir belirleyicisi değildir.

5.2.7. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırma kapsamında ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırılmıştır (Tablo 18).

Tablo-18: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlköğretim	144	3.76	.65	226	-0.567	.571
Ortaöğretim	84	3.82	.79			

Tablo 18 incelendiğinde, öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşmadığı görülmektedir [$t_{(226)}=0.567$ $p>.05$]. Diğer bir deyişle ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim boyutu BİT yeterlik düzeyleri ($\bar{x}=3.76$) ile ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin ilgili boyut BİT yeterlik düzeylerinin ($\bar{x}=3.82$) ile istatistiki açıdan aynı olduğu söylenebilir.

5.2.8. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin bir diğer boyut olan öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterliklerinin ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere göre farklılık düzeyi araştırılmış, analiz sonuçlarından elde edilen veriler Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo-19: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlköğretim	144	3.49	.88	226	-0.428	.669
Ortaöğretim	84	3.54	.99			

Tablo 19'dan görüleceği gibi öğretmenlerin öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeyleri görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşmamaktadır [$t_{(226)}=0.428$ $p>.05$]. Öğrenciyi tanıma amaçlı BİT kullanım yeterlikleri ilköğretim ($\bar{X}=3.49$) ve ortaöğretim ($\bar{X}=3.54$) kurumlarında öğretmenlik yapan öğretmenler için yaklaşık olarak aynıdır.

5.2.9. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

228 öğretmenin kurum türüne göre öğretmenlik mesleği genel yeterliğinin öğretme ve öğrenme süreci alt boyutundaki yeterlikleri analiz edilmiştir. Elde edilen analiz sonuçları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo-20: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlköğretim	144	3.76	.70	226	0.614	.540
Ortaöğretim	84	3.82	.75			

Öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci genel yeterlikleri boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin de görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşmadığı Tablo 20'den görülebilir [$t_{(226)}=0.614$ $p>.05$]. Öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutunda BİT kullanım yeterliklerinin her iki kurum için de yaklaşık olduğu, istatistiki olarak farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür.

5.2.10. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Öğretim Kurum Türüne Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin kurum türüne göre son incelenen BİT yeterlik boyutu öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutu olmuştur. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan toplam 228 öğretmenin bu boyutu oluşturan maddelere verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir (Tablo 21).

Tablo-21: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Kurum Türleri ile Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlköğretim	144	3.52	.80	226	-2.129	.034*
Ortaöğretim	84	3.76	.87			

Kurum türü öğretmenlerin verileri analiz edebilme, değerlendirme sonuçlarını veli, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşma gibi amaçlarla BİT kullanım yeterliklerini ifade eden öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda anlamlı bir değişikliğe neden olmaktadır (Tablo 20) [$t_{(226)}=2.129$ $p<.05$]. Bu boyutta ortaöğretim öğretmenleri ($\bar{X}=3.76$) ilköğretim öğretmenlerine ($\bar{X}=3.52$) göre kendilerini bu boyutla BİT kullanımı konusunda daha yeterli görmüşlerdir.

5.2.11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Cinsiyetin bilgisayar ve İnternet kullanımı üzerinde etkili olduğu yönünde araştırmalar bulunmaktadır (Şıktunca, 2007; Koca, 2006; Atan ve arkadaşları, 2002). Bu nedenle öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliklerinin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Sonuçlar Tablo-22'de verilmiştir.

Tablo-22: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	Sd	T	p
Erkek	112	3.76	.64	226	0.560	.576
Kadın	116	3.71	.71			

Cinsiyetin öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliği içerisinde yer alan BİT yeterlik düzeylerini etkilemediği Tablo 22'den görülmektedir [$t_{(226)}=0.560$ $p>.05$]. Erkek öğretmenler BİT yeterlikleri açısından ($\bar{x}=3.76$), kadın öğretmenlere oranla ($\bar{x}=3.71$) daha fazla bir yeterliğe sahip olmalarına karşın, istatistiki açıdan bu fark anlamlı olmamaktadır. Bir başka ifade ile cinsiyet öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel BİT kullanım yeterlik düzeylerini etkileyen bir faktör değildir.

5.2.12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterliklerinin cinsiyetlerine göre farklılığını belirlemek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır (Tablo 23).

Tablo-23: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	Sd	t	p
Erkek	112	3.85	.65	226	1.304	.193
Kadın	116	3.72	.75			

Cinsiyetin öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliği kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim boyutu içerisinde yer alan BİT yeterlik düzeylerini de etkilememektedir (Tablo 23) [$t_{(226)}=1.304$ $p>.05$]. Erkek öğretmenler BİT yeterlikleri açısından ($\bar{x}=3.85$), kadın öğretmenlere oranla ($\bar{x}=3.72$) daha fazla bir yeterliğe sahip olmalarına karşın, istatistiki açıdan bu fark anlamlı olmamaktadır. Bir başka ifade ile cinsiyet öğretmenlerin BİT kullanım yeterlik düzeylerini etkileyen bir faktör değildir.

5.2.13. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin bir diğer boyut olan öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlikleri ile cinsiyetleri arasındaki farklılık araştırılmış, analiz sonuçlarından elde edilen veriler Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo-24: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Erkek	112	3.46	.92	226	0.782	.436
Kadın	116	3.56	.94			

Tablo 24'ten görüleceği gibi öğretmenlerin cinsiyetleri öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeylerini etkilememektedir [$t_{(226)}=0.782$ $p>.05$]. Öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT kullanım yeterlikleri erkek ($\bar{X}=3.46$) ve kadın ($\bar{X}=3.56$) öğretmenler için farklılaşmamaktadır.

5.2.14. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleği genel yeterliğinin öğretme ve öğrenme süreci alt boyutundaki yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t testi ile kadın ve erkek öğretmenler karşılaştırılmıştır (Tablo 25).

Tablo-25: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Erkek	112	3.78	.70	226	0.044	.965
Kadın	116	3.78	.75			

Öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci genel yeterlikleri boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin de cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı Tablo 25'ten görülebilir [$t_{(226)}=0.044$ $p>.05$]. Öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutunda BİT kullanım yeterliklerinin her iki cinsiyet içinde aynı olduğu ($\bar{X}=3.78$) görülmüştür.

5.2.15. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterlikleri de incelenmiştir. 112'si erkek, 116'sı

kadın olmak üzere toplam 228 öğretmenin bu boyutu oluşturan maddelere verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir (Tablo 26).

Tablo-26: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Erkek	112	3.65	.79	226	0.745	.457
Kadın	116	3.57	.88			

Öğretmenlerin BİT kullanımı ile ilgili performans göstergelerinin olduğu belirlenen son boyut olan öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda cinsiyet farklılığının önemli olmadığı, her iki grubunda bu boyutta aynı düzeyde BİT'leri kullanabildikleri görülmüştür (Tablo 26) [$t_{(226)}=0.745$ $p>.05$]. Erkek ve kadın öğretmenlerin bu boyuttaki BİT yeterlikleri açısından yaklaşık olarak aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

5.2.16. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin görev yaptığı kurumun köy, kasaba, ilçe veya il merkezinde olmasının, onların BİT yeterlik düzeylerini nasıl etkileyeceği de araştırılmıştır. Bu kapsamda öğretmenlerin görev yaptığı okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre BİT yeterlik düzeyleri incelenmiştir. Sonuçlar Tablo-27'de verilmiştir.

Tablo-27: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre BİT Yeterlik Düzeyleri

Yerleşim Yeri Türü	n	\bar{X}	ss
A- Köy	31	3.72	.67
B- Kasaba	73	3.73	.76
C- İlçe	53	3.72	.64
D- İl Merkezi	71	3.77	.62
Genel Ortalama	228	3.74	.68

Tablo 27'den de görüleceği üzere, köyde görev yapmakta olan öğretmenlerin BİT yeterlik ortalama puanları $\bar{X} = 3.72$, kasabada görev yapmakta olan öğretmenlerin BİT yeterlik ortalama puanları $\bar{X} = 3.73$, ilçede görev yapmakta olan öğretmenlerin BİT yeterlik ortalama puanları $\bar{X} = 3.72$ ve ilde yapmakta olan öğretmenlerin BİT yeterlik ortalama puanları ise $\bar{X} = 3.77$ 'dir. Bu veriler doğrultusunda öğretmenlerin BİT yeterliklerinin birbirine çok yakın olduğu söylenebilir. Ancak istatistiki olarak birbirine yakın olan bu verilerin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi ile gruplar arası farklılık incelenmiştir. Sonuçlar Tablo-28'de verilmiştir.

Tablo-28: Öğretmenlerin BİT Yeterlikleri ile Görev Yaptığı Yer Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.130	3	.043	.093	.964	-
Gruplarıçi	104.926	224	.468			
Toplam	105.056	227				

Tablo 28'den de görüldüğü gibi, öğretmenlerin BİT yeterlikleri, görev yaptıkları yere (köy, kasaba, ilçe, il merkezi) göre farklılaşmamaktadır [F(3-224)=0.093, p>.05]. Köy, kasaba, ilçe ve il merkezindeki tüm öğretmenler, görev yaptığı yerin önemi olmaksızın öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT yeterlikleri konusunda kendilerini aynı düzeyde yeterli görmektedirler.

5.2.17. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlikleri, okulun bulunduğu yerleşim yerine göre incelenmiş, sonuçlar Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo-29: Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okulun Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Yerleşim Yeri Türü	n	\bar{X}	ss
A- Köy	31	3.74	.73
B- Kasaba	73	3.75	.82
C- İlçe	53	3.80	.61
D- İl Merkezi	71	3.83	.63
Genel Ortalama	228	3.78	.70

Tablo 29'dan da görüleceği gibi öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim boyutunda yer alan BİT göstergeleri kişisel ve görev yaptıkları okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre farklılaşmaktadır. Bu boyutta yer alan BİT yeterlikleri açısından köy ($\bar{X}=3.74$), kasaba ($\bar{X}=3.75$), ilçe ($\bar{X}=3.80$) ve il merkezi ($\bar{X}=3.83$) farklılaşmakta, yerleşim yeri büyüdükçe, ilgili boyut BİT yeterlik düzeyleri de artmaktadır. Ancak bu farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Tablo-30).

Tablo-30: Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri ile Görev Yapılan Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.355	3	.118	.232	.874	-
Gruplarıçi	114.020	224	.509			
Toplam	114.375	227				

Tablo 30'dan da görüleceği gibi öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler – mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlik düzeyleri onların görev yaptığı okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre farklılaşmamaktadır [$F_{(3-224)}=0.874$, $p>.05$]. Başka bir ifade ile öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler – mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlikleri köy, kasaba, ilçe ve il merkezinde görev yapılmasına bakılmaksızın yaklaşık olarak aynı denilebilir.

5.2.18. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterliklerinin okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre sonuçları analiz edilmiştir (Tablo 31).

Tablo-31: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Yerleşim Yeri Türü	n	\bar{X}	ss
A- Köy	31	3.51	.96
B- Kasaba	73	3.43	.95
C- İlçe	53	3.50	1.30
D- İl Merkezi	71	3.59	.80
Genel Ortalama	228	3.51	.92

Tablo 31 incelendiğinde, öğretmenlerin görev yaptığı okulun yerleşim türüne göre öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin de değiştiği (3.43 ile 3.59 arası) görülmüş, bu farklılığın anlamlı olup olmadığını ve anlamlı ise hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 12).

Tablo-32: Öğretmenlerin Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri ile Okullarının Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.846	3	.282	.325	.807	-
Gruplarıçi	194.115	224	.867			
Toplam	194.961	227				

Öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin de görev yapılan okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre farklılaşmadığı, hangi yerleşim yerinde

görev yapılırsa yapılısın tüm öğretmenlerin yaklaşık aynı düzeyde BİT yeterliklerine sahip olduğu söylenebilir (Tablo 32) [$F_{(3-224)}=0.325$, $p>.05$].

5.2.19. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Tablo 33'te öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterliklerinden elde edilen analiz sonuçları görülmektedir.

Tablo-33: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Yerleşim Yeri Türü	n	\bar{X}	ss
A- Köy	31	3.79	.67
B- Kasaba	73	3.82	.78
C- İlçe	53	3.73	.71
D- İl Merkezi	71	3.78	.70
Genel Ortalama	228	3.78	.72

Tablo 33'ten de görüleceği gibi okullarının bağlı bulunduğu yerleşim yeri türüne göre öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin farklı ortalamalara sahip olduğu (köy için $\bar{X}=3.79$, kasaba için $\bar{X}=3.82$, ilçe için $\bar{X}=3.73$, il merkezi için $\bar{X}=3.78$) görülmüştür. Ortalamalar arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi ile farklılıklar incelenmiştir (Tablo 34).

Tablo-34: Öğretmenlerin Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri ile Okullarının Bağlı Bulunduğu Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.246	3	.082	.153	.928	-
Gruplarıçi	120.089	224	.536			
Toplam	120.334	227				

Öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterliklerinin okullarının bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre farklılaşmadığı Tablo 34'ten görülmektedir [$F_{(3-224)}=0.153$, $p>.05$]. Bu boyutta da okulun bulunduğu yerleşim yeri türü BİT yeterliklerini değiştiren bir faktör değildir.

5.2.20. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yerleşim Yerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda BİT ile ilgili yer alan iki maddeye 228 öğretmenin verdiği yanıtlar onların görev yaptığı okulların bağlı bulunduğu yerleşim yeri türüne göre araştırılmıştır (Tablo 35).

Tablo-35: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

Yerleşim Yeri Türü	n	\bar{X}	ss
A- Köy	31	3.56	.87
B- Kasaba	73	3.55	.87
C- İlçe	53	3.61	.82
D- İl Merkezi	71	3.69	.80
Genel Ortalama	228	3.61	.83

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bağlı bulunduğu yerleşim yeri türüne göre öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterlik düzeyleri

arasındaki farklılığın istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Tablo 36).

Tablo-36: Öğretmenlerin Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri ile Görev Yapılan Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	.823	3	.274	.386	.763	-
Gruplarıçi	159.212	224	.711			
Toplam	160.035	227				

Tablo 36 incelendiğinde öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bağlı bulunduğu yerleşim yeri türünün öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda da etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır [$F_{(3-224)}=0.386$, $p>.05$].

5.2.21. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmenlik Mesleği Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin genel bilgi ve iletişim kullanım becerilerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT’le ilgili performans göstergelerini etkileyeceği düşünülmüş, bu amaçla onlara BİT kullanım özyeterlikleri sorulmuştur. Bu amaçla öğretmenlere “Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımı konusunda kendinizi ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar aşağıdaki şekildedir . Sonuçlar Tablo-37’de verilmiştir.

Tablo-37: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmenlik Mesleği Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlik Düzeyleri

BİT Özyeterliği	n	\bar{X}	ss
A- Hiç veya çok az düzey	35	3.16	.69
B- Orta düzey	77	3.60	.50
C- İyi düzey	82	3.86	.58
D- Çok iyi düzey	34	4.34	.66
Genel Ortalama	228	3.74	.68

Öğretmenlerin BİT kullanım özyeterliklerinin öğretmenlik mesleği genel yeterliği içerisindeki BİT yeterliklerini de etkilediği görülmektedir (Tablo 37). Ancak gruplar arasında farklılık olup olmadığını, farklılık olması durumunda hangi gruplar arasında farklılık bulunduğunu belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo-38’de verilmiştir.

Tablo-38: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğretmenlik Mesleği BİT Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	26.654	3	8.885	25.384	.001	A-B, A-C, A-D, B-D, C-D
Gruplarıçi	78.403	224	.350			
Toplam	105.056	227				

Tablo 38’den de görüleceği üzere, öğretmenlerin BİT kullanım özyeterlikleri, genel öğretmenlik mesleği içerisindeki BİT yeterliklerini de etkilemektedir [$F(3-224)=25.384$, $p<.05$]. Bir başka ifade ile BİT kullanım becerisinin yüksek olduğunu söyleyen öğretmenlerin öğretmenlik mesleği içerisindeki BİT yeterlikleri de yüksek, düşük olduğunu söyleyen öğretmenlerin BİT yeterlikleri de düşük olmaktadır. Hangi gruplar arasında farklılığın olduğunu belirlemek için post-hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonucuna göre sadece orta ($\bar{X}=3.60$) ve iyi ($\bar{X}=3.86$) düzeyde BİT kullandığını ifade eden öğretmenlerin öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinde farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın diğer tüm gruplar arasında fark belirlenmiştir. Yani yukarıda ifade edilen iki grup haricinde, hiç veya çok az ($\bar{X}=3.16$), orta ($\bar{X}=3.60$), iyi ($\bar{X}=3.86$) ve çok iyi ($\bar{X}=4.34$) gruplarının tamamı arasında fark bulunmaktadır. BİT kullanım özyeterliğinin öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinin de bir belirleyicisi olduğu söylenebilir.

5.2.22. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim alt boyutundaki BİT yeterliklerinin, genel BİT kullanım özyeterliklerine göre farklılığı da incelenmiştir (Tablo 39).

Tablo-39: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

BİT Özyeterliği	n	\bar{X}	ss
A- Hiç veya çok az düzey	35	3.18	.72
B- Orta düzey	77	3.60	.51
C- İyi düzey	82	3.91	.62
D- Çok iyi düzey	34	4.51	.55
Genel Ortalama	228	3.78	.70

Tablo 39'dan da görüleceği gibi öğretmenlerin ifade ettikleri BİT özyeterlik düzeyleri ile kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim boyutunda yer alan BİT göstergeleri açısından yeterlik düzeylerinin farklılaştığı görülmektedir. Özellikle hiç veya çok az ($\bar{X}=3.18$) ile orta düzey ($\bar{X}=3.60$) BİT özyeterliğine sahip öğretmenler ilgili boyuttaki BİT yeterlikleri konusunda kendilerini orta düzeyde yeterli görürken, iyi düzey ($\bar{X}=3.91$) ve çok iyi düzey ($\bar{X}=4.51$) BİT özyeterliğine sahip öğretmenler ise ileri düzeyde yeterli görmüşlerdir. Gruplar arası farklılığın anlamlılığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo-40).

Tablo-40: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	34.492	3	11.497	32.240	.001	A-B, A-C, A-D, B-C, B-D, C-D
Gruplarıçi	79.883	224	.357			
Toplam	114.375	227				

Tablo 40'dan da görüleceği gibi öğretmenlerin kişisel ve mesleki değerler – mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlikleri onların ifade ettikleri genel BİT kullanım özyeterliklerine göre değişmektedir [$F_{(3-224)}=32.240$, $p<.05$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan scheffe testi sonucuna göre farkın tüm gruplar arasında olduğu görülmüştür. Bir başka ifade ile kişisel ve mesleki değerler- mesleki gelişim boyutundaki BİT yeterlikleri için öğretmenlerin ifade ettiği BİT genel kullanım düzeyi doğrudan bir yordayıcıdır.

5.2.23. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Araştırmaya katılan 228 öğretmenin genel BİT kullanım özyeterliklerine göre öğrenciyi tanıma yeterlikleri içerisinde BİT yeterliği maddesine verdikleri yanıtlar da incelenmiştir (Tablo 41).

Tablo-41: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlik Düzeyleri

BİT Özyeterliği	n	\bar{X}	ss
A- Hiç veya çok az düzey	35	3.00	1.11
B- Orta düzey	77	3.36	.74
C- İyi düzey	82	3.63	.82
D- Çok iyi düzey	34	4.08	.99
Genel Ortalama	228	3.51	.92

Tablo 41 incelendiğinde, öğretmenlerin kendilerini ifade ettikleri BİT kullanım özyeterliklerine göre öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin özyeterlik düzeylerine göre farklılaştığı, alt boyuttaki BİT yeterliklerinin 3.00 ile 4.08 arasında farklılaştığı görülmektedir. Aradaki bu farklılığın istatistiki açıdan anlamlılığını belirlemek için sonuçları Tablo 42'de verilen tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

Tablo-42: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğrenciyi Tanıma Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	23.383	3	7.794	10.176	.001	A-C, A-D, B-D
Gruplarıçi	171.578	224	.766			
Toplam	194.961	227				

Tablo 42'den görüleceği gibi, öğretmenlerin öğrenciyi tanıma boyutundaki BİT yeterlik düzeyleri onların ifade ettikleri BİT özyeterliklerinden etkilenmekte, BİT kullanım özyeterliklerine göre farklılaşmaktadır [$F_{(3-224)}=10.176$, $p<.05$]. Yapılan posthoc testi sonucuna göre genel BİT kullanım özyeterliği çok yüksek düzey ($\bar{X}=4.08$) olan öğretmenler, hem orta düzey ($\bar{X}=3.36$) hem de hiç veya çok az düzey ($\bar{X}=3.00$) olan öğretmenlere oranla öğrenciyi tanıma amaçlı BİT yeterliklerine daha fazla sahip olduğunu ifade etmiştir. Diğer gruplar arasındaki farklılıklar istatistiki açıdan anlamlı değildir.

5.2.24. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

228 öğretmenin ifade ettikleri genel BİT kullanım özyeterliklerine göre öğretmenlik mesleği öğretme ve öğrenme süreci boyutu BİT yeterlik durumları incelenmiş, sonuçlar Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo-43: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri

BİT Özyeterliği	n	\bar{X}	ss
A- Hiç veya çok az düzey	35	3.19	.74
B- Orta düzey	77	3.69	.56
C- İyi düzey	82	3.90	.65
D- Çok iyi düzey	34	4.30	.75
Genel Ortalama	228	3.78	.72

Tablo 43'ten de görüleceği gibi öğretmenlerin BİT kullanım özyeterliklerine göre öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin hiç veya çok az için $\bar{X}=3.19$, orta düzey için $\bar{X}=3.69$, iyi düzey için $\bar{X}=3.90$, çok iyi düzey için $\bar{X}=4.30$ şeklinde farklılaştığı görülmüştür. Öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterliklerinin BİT kullanım özyeterliklerine göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 44).

Tablo-44: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	23.177	3	7.726	17.812	.001	A-B, A-C, A-D, B-D, C-D
Gruplarıçi	97.158	224	.434			
Toplam	120.334	227				

Tablo 43 ve Tablo 44 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreci boyutundaki BİT yeterliklerinin ifade ettikleri BİT kullanım özyeterliklerine göre farklılaştığı söylenebilir [$F_{(3-224)}=17.812$, $p<.05$]. Farklılığı belirlemek için yapılan scheffe testi sonucuna göre sadece orta düzey ($\bar{X}=3.69$) ve iyi düzey ($\bar{X}=3.90$) BİT kullanım özyeterliği arasında fark bulunmadığı, buna karşın diğer bütün gruplar arasında öğretme ve öğrenme süreci boyutu BİT yeterlik düzeyi açısından farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.25. Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda yer alan BİT yeterlikleri, BİT kullanımları açısından ifade ettikleri özyeterliklerine göre incelenmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo-45: Öğretmenlerin BİT kullanım Özyeterliklerine Göre Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutundaki BİT Yeterlik Düzeyleri

BİT Özyeterliği	n	\bar{X}	ss
A- Hiç veya çok az düzey	35	3.11	.90
B- Orta düzey	77	3.46	.74
C- İyi düzey	82	3.73	.74
D- Çok iyi düzey	34	4.17	.82
Genel Ortalama	228	3.61	.83

Öğretmenlerin genel BİT kullanım özyeterliklerine göre öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterlik düzeylerinin 3.11 ile 4.17 arasında değiştiği, genel BİT kullanım özyeterliği arttıkça bu boyuttaki BİT yeterliklerinin de arttığı görülmüştür. Gruplar arasındaki farklılığın .05 düzeyinde anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Tablo 46).

Tablo-46: Öğretmenlerin BİT Kullanım Özyeterlikleri ile Öğrenciyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Boyutu BİT Yeterlikleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Analiz Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	22.555	3	7.518	12.250	.001	A-C, A-D, B-D
Gruplarıçi	137.480	224	.614			
Toplam	160.035	227				

Tablo 46'dan da görüleceği gibi öğretmenlerin öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutunda BİT kullanım özyeterliklerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır [$F_{(3-224)}=12.250$, $p<.05$]. Yapılan analiz sonucuna göre öğretmenlerin öğrenciyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutundaki BİT yeterliklerinde üç grup arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre iyi düzey ($\bar{X}=3.73$) ve çok iyi düzey ($\bar{X}=4.11$) BİT kullanım özyeterliğine sahip olduğunu ifade eden öğretmenlerin bu boyuttaki BİT yeterliklerinin hiç veya çok az düzey ($\bar{X}=3.11$) BİT kullanım özyeterliğine sahip olduğunu ifade eden öğretmenlerden; yine çok iyi düzey

($\bar{X}=4.11$) BİT kullanım özyeterliliğine sahip olduğunu ifade eden öğretmenler de orta düzey ($\bar{X}=3.46$) BİT kullanım özyeterliliğine sahip olduğunu ifade eden öğretmenlerden daha yeterli olduğu söylenebilir.

5.2.26. Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlikleri ile Öğretmenlik Meslek Tutumu Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT yeterlik göstergeleri ile arasındaki ilişki de incelenmiştir. Bu amaçla araştırmaya katılan 228 öğretmenin BİT yeterlik puanları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki pearson momentler korelasyon katsayısına bakılmıştır. Sonuçlar Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo-47: Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Tutumları ile BİT Yeterlikleri Arasındaki Korelasyon

	BİT Yeterlikleri	Öğretmenlik Mesleği Tutumu
BİT Yeterlikleri	1	.370
Öğretmenlik Mesleği Tutumu	.370	1

Tablo 47’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin öğretmenlik mesleği tutumları BİT yeterliklerini anlamlı şekilde yordamaktadır ($r=.370$, $r^2=0.14$, $p<.001$). Bu düzey orta düzey de bir ilişki olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Ayrıca varyans ($r^2=0.14$) dikkate alındığında öğretmenlerin öğretmenlik mesleği tutumları onların BİT yeterliklerini açıklama da %14’lük bir etkiye sahiptir. Bu açıdan öğretmenlik mesleğine karşı olan tutum, öğretmenlerin BİT yeterliklerini artırmada da önemli bir etkidir.

BÖLÜM 6

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim kurumlarında kullanımı her geçen gün yaygınlaşmaktadır (Hsu, 2010; Selwyn, 2003; Lenhart, Madden ve Hitlin, 2006). Son yıllarda MEB’de gelişen teknolojilere paralel olarak bilgi ve iletişim teknolojilerine önemli yatırımlar yapmıştır (MEB, 2011; MEB, 2010b). Dünya bankası desteği ile 1998 yılında bilgisayar laboratuvar sayısının artırılmasının amaçlandığı Temel Eğitim Projesi -faz I ve aynı destek ile laboratuvar sayısına ek olarak eğitsel yazılım desteğinin artırıldığı ve 2002 yılında başlanılan faz II önemli yatırımlar arasında sıralanabilir (Akbaba-Altun, 2006). Bunun haricinde internet kullanımının okullarda yaygınlaştırılması amacı ile 2004 yılından itibaren MEB tarafından okullara erişim projesi başlatılmıştır (MEB, 2011). Son dönemde ifade edilen ve donanım ve yazılım desteği ile BİT’in sınıflarda etkin kullanılmasını amaçlayan Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi’ne kadar çok sayıda projenin de yürütüldüğü görülmektedir (MEB, 2010b).

Yapılan BİT yatırımları öğretmenlik mesleğinde de belirli yeterlikleri beraberinde getirmiş, MEB tarafından bu yeterlikler performans göstergeleri ile birlikte Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri içerisinde yerini ilk kez 2002 yılında bulmuş, sonrasında ise 2010 yılında güncellenerek şu anki şeklini almıştır (MEB, 2010a). Bu kitapçık ile toplam altı ana yeterliğin dördünde toplam 14 farklı performans göstergesinin BİT alanına yönelik olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin genelde öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ile performans göstergelerine, özelde ise bu göstergeler içerisinde yer alan BİT ile ilgili performans göstergelerine sahip olmaları oldukça önemlidir. Haycock (1998) araştırmasında öğretmenlik yeterliklerine sahip olan öğretmenler ile bu yeterliklere sahip olmayan öğretmenlerin, öğrencilerinin akademik başarılarını karşılaştırmış ve yeterliklere sahip öğretmenlerin öğrencilerin başarısında doğrudan etkili olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu yeterliklerin önemini ortaya koymaktadır. MEB tarafından BİT alanına yönelik göstergelere göre geliştirilen ölçme aracından aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Öğretmenler kendilerini BİT kullanım yeterlikleri geneli açısından yüksek düzeyde yeterli görmüşlerdir. Yüksek düzeyde BİT yeterliği Kahraman ve arkadaşları (2005) tarafından ortaya konan öğretmenlerin bilgisayarların eğitimde kullanımına yönelik yüksek orandaki olumlu tutumu ve bilgisayarların eğitim ve öğretimde kullanımının faydalı olacağına duydukları inanç ile açıklanabilir. Özellikle materyal hazırlamada BİT'i kullanma, mesleki gelişimine yönelik BİT'ten yararlanma, BİT aracılığı ile bilgiyi paylaşma gibi maddelerde öğretmenlerin kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. BİT'i kullanarak farklı bireysel özellikteki öğrencilere göre ortam hazırlama, teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olma ve öğretme, BİT'i kullanarak verileri analiz etme gibi performans göstergelerinde ise öğretmenlerin kendilerini orta düzeyde yeterli gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bulgu ile literatürdeki öğretmenlerin orta düzeyli BİT kullanım yeterliğe sahip olduğu bulgu ile çelişmektedir (Kurtoğlu, 2009; Çelik, 2008; Fendi, 2007; Usluel ve arkadaşları, 2007; Mumcu, 2004). Bu sonuç öğretmenlerin BİT kullanımlarına yönelik yapılan araştırmaların teknik amaçlı olmaları ve bu açıdan yeterliklere yönelik özyeterliklerin ölçüldüğü bu araştırmanın genel ifadeler içermesi ile açıklanabilir. Ayrıca öğretmenlerin öğretmen eğitim sürecinde de temel BİT kullanım yeterlikleri yönünde de eğitim aldığı görülmektedir (YÖK, 2007). Kelime işlemci, sunu ve İnternet tabanlı uygulamaların yer aldığı BİT'i materyal hazırlama, bilgiyi paylaşma, mesleki gelişimi ve verimliliği artırma gibi amaçlarla kullanma konularında ileri düzey yeterli görmeleri doğaldır.

Öğretmenlerin BİT'i farklı yeterlikteki bireylere uygun öğrenme ortamları hazırlamada kullanma, veri analizinde kullanma, BİT'teki gelişimleri izleme, sonuçları veli, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşma amaçlı BİT'i kullanma gibi yeterliklerde orta düzeyde yeterliğe sahip olmaları ise öğretmenlerin bu konularda bilgi ve ihtiyaç gereksiniminden kaynaklanmış olabilir. Eğitim fakültelerinde öğretmenlere verilen eğitim incelendiğinde görev yapmakta olan öğretmenlerin çoğunun BİT'i bireysel farklılıklara sahip öğrencilere göre kullanma, istatistiksel analiz işlemlerinde işe koşma, veli ve okul yönetici veya meslektaşları ile bilgi paylaşımında kullanma gibi konularda bu eğitimin yer almadığı görülebilir (YÖK, 2007). Dolayısı ile bu konularda öğretmenlerin orta düzey yeterlik

göstermeleri de doğaldır. Eğitim görmemelerine rağmen bu konularda orta düzey yeterlik göstermeleri ise öğretmenlerin meslek hayatında ve bağlı olarak günlük yaşamda yaşadığı olayların onların kendilerini algılama ve değerlendirme durumunu etkilediği yönündeki araştırmalarla açıklanabilir (Çelikten, Sanal ve Yeni, 2005, Seferoğlu, 2004). Genel olarak Usluel ve arkadaşları (2007) da öğretmenlerin BİT kullanımının kelime işlemci, internet gibi temel seviyede kaldığı vurgulanmaktadır. Bu nedenle temel düzeydeki becerileri ölçen araştırmalarda öğretmenler kendilerini yeterli görürken, ileri düzey çalışmalarda ise daha az yeterli görmelerinin normal olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği içerisindeki BİT yeterlikleri ve alt boyutları ile mesleki kıdem yılları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. En fazla 11-15 yıl arasında, en az ise 16 ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerde BİT kullanım yeterliği tespit edilirken, bu farklılığın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çoğu araştırma yaş ve mesleki kıdeme göre BİT kullanım yeterliğinin farklılaştığını göstermektedir (Sağlam, 2007; Eliküçük, 2006; Koca, 2007). BİT kullanım özyeterliğinin mesleki kademelere göre farklılaşması Kurtoğlu (2009) tarafından ortaya konan mesleki kıdemi 15 yıla kadar olan öğretmenlerin BİT'i ihtiyaç ve gönüllülük sonucu kullanmaları, 15 yıldan fazla olan öğretmenlerin ise zorunluluk ve çağa ayak uydurma gerekliliği olarak görme bulgusu ile açıklanabilir. Sağlam (2007) da araştırmasında 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin BİT'ten yararlanma durumlarının azaldığını ifade ederken, Eliküçük (2006) mesleki kıdemi arttıkça BİT kullanım yeterliklerinin azaldığını ifade etmiştir. Ayrıca araştırmacı özellikle 20 ve üzerindeki kıdem yılındaki bireylerin BİT kullanımlarının azaldığı sonucunu ortaya koymuştur (Eliküçük, 2006). Bu açıdan mesleki kıdem yılı için bazı araştırmaların 15, bazı araştırmaların ise 20 yıllık mesleki kıdemden sonra BİT kullanım yeterliklerinde farklılaşma sonuçları dikkat çekicidir. Araştırmada öğretmenlerin mesleki kıdem yılının 0-15 yıl arasında yoğunlaşmasının farklılığın çıkmasını engellediği söylenebilir. Özellikle mesleki kıdemi 1-15 yıla kadar olan öğretmenlerin BİT kullanım yeterliklerinin birbirine yakın olması, 16 ve üzeri öğretmenlerin ise farklı çıkmamasına karşın önemli bir düşüş göstermesi bu bulguyu

destekler niteliktedir. Araştırmanın 20 yıl ve üzeri şeklinde bir mesleki kıdeme göre yeniden desenlenmesi durumunda farklılık çıkması da beklenebilir.

Öğretmenlerin BİT kullanım yeterlikleri görev yaptıkları kurum türüne yani ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapma durumlarına göre de incelenmiştir. Ancak kurum türüne bakılmaksızın BİT kullanım yeterliklerinin aynı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nin son yıllarda MEB tarafından yapılan altyapı yatırımlarına yönelik bilgileri ile açıklanabilir. DPT ilköğretim kurumlarına “İlköğretim Okulları Bilgisayar Sınıfı Kurulumu” ve ortaöğretim kurumlarına “Ortaöğretim Projesi” isimleri ile önemli ve eşit oranda BİT yatırımları yapıldığını ifade etmiştir (DPT, 2011a). Ayrıca yapılan son yatırımlarla bilgisayar başına düşen öğrenci sayısı ilköğretim okulları için %30, ortaöğretim okulları için ise % 27; bilgisayar başına düşen öğretmen sayısı ise ilköğretim okulları için %24, ortaöğretim okulları için ise %18 olarak açıklanmıştır (DPT, 2011b). Araştırmanın uygulandığı Afyonkarahisar ili geneli için DPT (2011b) tarafından öğretmen ve öğrenci başına düşen bilgisayar sayısının benzer olduğu, ancak illere göre ciddi anlamda farklılık yaşandığı da (en fazla bilgisayar Tunceli'de en az bilgisayar ise İstanbul'dadır) görülmektedir. Bu nedenle BİT performans göstergelerine dayalı yeterliklerin benzer çıktığı söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin öğretmen yetiştirme süresince ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere BİT kullanım yeterliklerine yönelik YÖK tarafından aynı içeriğin verilmiş olması da yeterliklerin aynı düzeyde çıkmasını desteklemektedir (YÖK, 2007).

BİT kullanımı konusunda bazı araştırmalarda cinsiyetin önemli olduğu sonucundan yola çıkılarak, öğretmenlerin BİT yeterliklerinin cinsiyete göre farklılığı da araştırılmıştır. Ancak cinsiyetin öğretmen yeterlikleri içerisinde yer alan BİT performans göstergeleri açısından etkili olmadığı, kadın ve erkek öğretmenlerin kendilerini aynı düzeyde yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet bazı araştırmalarda BİT kullanımı için önemli farklılık kaynağı görülmezken (Şıktunca, 2007; Koca, 2006; Atan ve arkadaşları, 2002) bazı araştırmalar da ise önemli bir farklılık kaynağı olarak görülmektedir (Hacısalıhoğlu, 2008; Sağlam, 2007; Eliküçük, 2006; Chen ve Tsai, 2005). Araştırma arasındaki farklılıklar BİT deneyim

ve tutumları ile açıklanabilir. Broos (2005) kadınların bilgisayar konusunda, erkeklerin ise internet konusunda daha çok kaygı yaşadıklarını; bunun ise BİT kaynaklarındaki farklı deneyimler ve tutumlar ile açıklanabileceğini belirtmiştir. Kadınlar daha çok kullandıkları internet konusunda yüksek, erkekler ise bilgisayar konusunda yüksek tutum ve deneyime sahiptirler. Bu nedenle cinsiyet için araştırmanın BİT kaynaklarına odaklanma düzeyi, cinsiyetin BİT kullanımı üzerindeki etkisini değiştirebilmektedir (Broos, 2005). Benzer şekilde Atan ve arkadaşları (2002) da bir öğrenme ortamı olarak bilgisayar yazılımlarının kullanımı konusunda cinsiyet açısından farklılık olmadığını ifade ederken, King ve arkadaşları (2002) teknik beceri gerektiren bir araç olarak bakıldığında bilgisayarın kadınlar tarafından daha az kullanıldığı, ancak iletişim amaçlı bir araç olarak bakıldığında bir farkın bulunmadığını belirtmiştir. Akkoyunlu ve Orhan (2004) da cinsiyete göre öğrencilerin bilgisayar kullanma özyeterlik inançlarının temel bilgisayar becerilerine göre farklılaşmadığını, ancak üst düzey bilgisayar becerilerinde ise erkeklerin kadın öğrencilerden kendilerini daha yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmalar doğrultusunda BİT kullanımında cinsiyetin bilgisayar donanımı, yazılım ve donanım ayarları gibi teknik bilgi içeren konulara odaklı olması durumunda erkeklerin lehine çıkması beklenebilir. Ancak teknik beceriler yerine ders planında BİT'in nasıl kullanılacağına yer verme, materyal hazırlamada teknolojik araçlardan yararlanma, teknoloji kullanımına model olma gibi genel ifadelerin yer aldığı BİT performans göstergelerinin yer aldığı yeterliklerde farklılığın çıkmaması doğal karşılanabilir.

Görev yapılan okulun bağlı bulunduğu yerleşim yerine göre öğretmenlerin BİT kullanım yeterliklerinin farklılaşmadığı sonucu da araştırma kapsamında bulunan diğer bir sonuç olmuştur. Köy, kasaba, ilçe ve il merkezinde görev yapan tüm öğretmenler aynı düzeyde BİT kullanım yeterliğine sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Okullarda BİT altyapısı açısından duruma bakıldığında, Haziran 2009 itibarıyla köy, kasaba, ilçe ve il merkezi ayrımı yapılmaksızın 8 ve üzeri dersliği ve en az 150 öğrencisi bulunan okullarda yapılan çalışmalarla Türkiye genelinde toplam 28.939 bilgisayar laboratuvarı kurulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, BT laboratuvarı kurulması için gereken kapasiteye sahip olmayan 17.261 okulda da 15 öğrenciye bir bilgisayar, her okula bir projeksiyon cihazı, bir yazıcı ve bir tarayıcı sağlanmıştır

(DPT, 2009). Diğer yandan öğretmenlere MEB tarafından aynı ders ve çalışma kitabının verilmiş olması, bu kaynaklar içerisindeki performans görevlerinin de tüm yerleşim yerlerinde ortak olması yine BİT kullanım yeterlikleri konusunda öğretmenlerin aynı düzeyde olmalarını sağlamış olabilir. Son olarak öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde YÖK (2007) tarafından belirlenen aynı program ile eğitim görmelerinin de yerleşim yeri farkına bakılmaksızın aynı BİT yeterliklerine sahip olmalarını etkilediği söylenebilir.

BİT kullanım öz yeterliğinin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT performans göstergeleri üzerinde etkisi olduğu düşünülerek, öğretmenlere BİT kullanımı konusunda kendilerini ne kadar yeterli gördükleri sorulmuştur. BİT yeterlik düzeyleri ile öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinin farklılığı incelenmiştir. BİT kullanım yeterliğinin doğrudan öğretmenlik mesleği BİT performans göstergelerinin bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. Bu bulgu Kumar (2008) tarafından ortaya konan genel BİT yeterliklerinin yapılan işin başarısını doğrudan etkilediği, dolayısı ile eğitim amaçlı BİT kullanımı ile genel BİT yeterlikleri arasında ilişki olduğu bulgusu ile paralellik göstermektedir. Bu bulgu ise Teo (2009) ve Beas ve Salanova (2006) tarafından ifade edilen BİT inançlarının BİT öz yeterlikleri üzerindeki etkisi ile açıklanabilir. Araştırmalarda ifade edilen BİT kullanımına yönelik inancın öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan BİT performans göstergeleri üzerinde belirleyici bir rolü bulunmaktadır.

Son olarak öğretmenlerin öğretmenlik mesleği ile tutumları ile BİT kullanım yeterlikleri arasındaki korelasyona bakılmıştır. Öğretmenlerin görev yaptıkları mesleğe yönelik tutumlarının BİT kullanım yeterlikleri üzerinde orta düzeyde bir ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlik mesleği tutumları BİT kullanım yeterliklerini açıklamada %14 gibi bir etkiye sahiptir. Dolayısı ile öğretmenlerin mesleklerini sevmeleri, BİT kullanımlarına yönelik yeterliklerini orta düzeyde etkilemektedir. Arpa (2010) yaptığı araştırmada teknoloji araçlarının kullanım sıklığının yöntem ve teknik seçiminde etkili olduğunu ifade ederken, Papaioannou ve Charalambous (2011) ve Ertmer (1999) BİT entegrasyonunu engelleyen faktörler arasında öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutumu sıralamıştır. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile BİT arasında orta düzeyde kullanmaları

ise BİT kullanamayan öğretmenlerin kullanamama nedenleri ile açıklanabilir (Kiper, 2008). Öğretmenlerden bazıları halen BİT'e erişememe (eksik veya hiç), çok sık arıza yapma, donanım birimi eksikliği, yeterli sayıda olmaması gibi nedenlerden dolayı BİT'i kullanamadıklarını ifade ederken, ilgili öğretmenlerin öğretmenlik mesleği tutumları yüksek olabilir. Bu anlamda öğretmenlik tutumları ile BİT kullanım yeterliklerinin orta düzeyde çıkması da doğaldır.

BÖLÜM 7

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen özellikle orta düzeyde ifade edilen BİT performans göstergeleri, genel BİT özyeterlik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum değişkenleri dikkate alınarak uygulamaya ve yapılacak araştırmalara yönelik aşağıdaki öneriler getirilebilir.

7.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliği içerisinde yer alan BİT performans yeterliklerini artıracak uygulamaya yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- Pek çok ülkede eğitim sürecinde öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine paralel olarak öğretmenler, öğrenci ve yöneticiler tarafından bilgi ve iletişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağı yönünde standartlar geliştirilmiştir. Türkiye’de de son yıllarda yapılan eğitim teknolojisi yatırımları bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik standartların geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. MEB, YÖK, Türk Standartlar Enstitüsü (TSE) gibi kurumlar tarafından bu standartlar ortaya konmalıdır.
- Yapılan araştırmada öğretmenlik mesleği genel yeterliğinde altı boyut ve toplam 233 performans göstergesi yer almaktadır. Ancak BİT ile ilgili kişisel ve mesleki değerler, öğrenciyi tanıma, öğretme ve öğrenme süreci ile öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme boyutlarında sadece 14 BİT ile performans göstergesi olduğu, okul aile ve toplam ilişkileri alt boyutu ile program ve içerik bilgisi boyutlarında ise BİT ile ilgili hiç performans göstergesinin yer almaması dikkat çekicidir. BİT ile ilgili performans göstergesinin yeterli değildir, her boyutta, farklı yönleri ölçecek şekilde bu BİT performansları artırılmalıdır.

- Araştırma kapsamında öğretmenlerin kendilerini öğretmenlik mesleği genel BİT yeterlikleri ile kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim ve öğretme ve öğrenme süreci boyutlarında ileri düzeyde yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme ile öğrenciyi tanıma maddelerinde ise orta düzeyde yeterli gördükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu boyutlarda yeterliği düşüren maddeler; bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak, farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlama, teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olma ve öğretme, BİT'teki gelişmeleri izleme, BİT'i kullanarak verileri analiz etme, BİT'i kullanarak değerlendirme sonuçlarını veli, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşma maddeleri olmuştur. BİT ile ilgili öğretmenlere bu yeterliklere yönelik mesleki gelişim hizmetleri verilmelidir.
- Öğretmenlerin genel BİT yeterlikleri açısından kendilerini yeterli görme düzeyleri ile öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinin paralel olarak artıp azaldığı görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda öğretmenlere verilecek genel BİT eğitiminin öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerini etkileyeceği de söylenebilir. Bu açıdan öğretmenlere genel BİT eğitimi de verilmelidir. Bu kapsamda içerik düzenlemesinde BİT performans göstergelerinden de yararlanılabilir.
- Literatürde öğretmenlerin BİT'e erişememe, çok sık arıza yapma, donanım birimi eksikliği, yeterli sayıda bulunmama gibi nedenlerden dolayı BİT'i yeterince kullanamadıkları sonuçları bulunmaktadır. Bu eksiklikler öğretmenlerin BİT'e yönelik tutumlarını dolayısı ile BİT performans göstergelerini de etkilemiş olabilir. Bu nedenle öğretmenlerin BİT'e erişim olanakları ve bakım onarım hizmetleri sağlanmalıdır.
- Öğretmen yetiştirme sürecinde verilen bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik eğitimlerin öğretmenlik mesleği standartları içerisinde yer alan BİT

yeterliklerine göre şekillendirilmesi gerekir. Ayrıca teknoloji entegrasyonuna yönelik Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi gibi modeller işe koşulmalıdır.

7.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırma sonrasında elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmanın geliştirilmesine katkı sağlayacak yeni araştırma önerilerinde bulunulabilir;

- Araştırma Afyonkarahisar ili geneli ile sınırlandırılmıştır. Türkiye genelinde belirlenen standartların Türkiye geneli farklı coğrafi bölgelerini kapsayacak şekilde, bir norm çalışma olarak desenlenmesi daha belirgin şekilde öğretmenlik mesleği BİT yeterliklerinin ortaya konmasını sağlayacaktır.
- BİT yeterlikleri performans göstergeleri ile mesleki kıdem arasında bir fark bulunamamıştır. Ancak araştırmalarda BİT kullanımı konusunda 20 ve üzeri yıllar için belirgin farklılıkların ortaya çıktığı görülmüştür. Araştırmanın yeniden desenlenmesi durumunda 20 ve üzeri kıdemdeki öğretmenlerle de çalışılmalıdır.
- İllere göre öğrenci ve öğretmen başına düşen bilgisayar sayısı değişebilmektedir. Bu nedenle farklı illerde araştırmanın yapılması durumunda öğretmenlerin BİT yeterliklerinin değişmesi beklenebilir. Farklı illere uygulanarak bilgisayar sayısının etkisi de incelenebilir.
- Araştırmada kurum türü olarak ilköğretim ve ortaöğretim kurumları arasında BİT yeterlikleri açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Farklı araştırmalarda branşlara göre öğretim teknolojilerinin kullanımında bölümlerin doğası gereği farklılığın olduğu ifade edilmektedir. Bu açıdan öğretmenlerin branşlarına göre BİT performans yeterliklerini belirleyecek araştırmalar da yapılabilir.

- Öğretmenler ile öğretmen adaylarının birlikte desenlendiği, BİT yeterliklerinin kıyaslandığı bir araştırma yapılabilir. Eğitim fakültesinde verilen teorik eğitimin MEB tarafından uygulamada var olan BİT yeterliklerine yansımaları doğrudan incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F., Aşkar, P. ve Ersoy, Y. (1988). Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin İşlevi ve Yetiştirilmesi. *Ortaöğretimde Bilgisayar Destekli Fen Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu*, s.57-63, 16-17 Haziran 1988, Ankara: ODTÜ.
- Akbaba-Altun, S. (2006). Complexity of integrating computer technologies into education in Turkey. *Educational Technology&Society*, 9 (1), s.176-187.
- Akkoyunlu, B. (1996). Öğrencilerin Bilgisayara Karşı Tutumları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 20(100), 15-29.
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. (2003). Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (Böte) Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik İnancı İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(3).
- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yükseköğretimin Etkisi: İstanbul Okulları Örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 2 (11), 79-96.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*, Ankara : Anı Yayıncılık.
- Arpa, P. (2010). *Öğretim Teknolojilerinin Öğretim Strateji, Yöntem ve Tekniklerinin Seçimine ve Kullanımına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Artar, Y., Aydın, H. (1990). "Bilgisayar Destekli Eğitim", Çok Yönlü Gelişmeyi Özendirme Projesi MPM Uygulaması. Ankara: 1990.
- Atan, H., Azli, N., Rahman, Z. & Idrus, R. (2002). Computers in distance education:gender differences in self perceived computer competencies. *Journal of Educational Media*, 27(3), 123-135.
- Aytunga, O. (2004). Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11.

- Beas, M.I., Salanova, M. (2006). Self-Efficacy Beliefs, Computer Training And Psychological Well-Being Among Information And Communication Technology Workers. *Computers in Human Behavior*, 22, s.1043–1058.
- Broos, A. (2005). Gender And Information And Communication Technologies (Ict) Anxiety: Male Self-Assurance And Female Hesitation. *Cyber Psychology & Behavior*, 8(1). s. 21-31.
- Büyükkaragöz, S., Kesici, Ş. (1998). Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi. Ankara: Türk Demokrasi Vakfı, 1998.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (8. baskı), Ankara: PegemA Yayınları.
- Cantürk, G. (2007). *Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında, Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları İle Kullanma Düzeyleri Ve Öğretmenlerin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Düzeyi: Antalya İli Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Çağıltay, K., Çakıroğlu, J., Çağıltay, N., & Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, 21(1), 19-28.
- Çakıroğlu, Ü., Güven, B. ve Akkan, Y. (2008). Matematik Öğretmenlerinin Matematik Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik İnançlarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 38-52.
- Çelik, E. (2008). *Eğitimciler Açısından Eğitimde Bilişim Teknolojileri Ve Otomasyon Sistemlerinin Kullanımına Bakış*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelikten, M., Sanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), s.207-237.

- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, s.28-37.
- Çetin, Ü. (2007). *ARCS Motivasyon Modeli Uyarınca Tasarlanmış Eğitim Yazılımı İle Yapılan Öğretimle Geleneksel Öğretimin Öğrencilerin Başarısı ve Öğrenmenin Kalıcılığı Açısından Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Chen, R.S. & Tsai, C.C. (2005). Gender differences in Taiwan University students' toward the web-based learning. In C.K. Looi, D. Jonassen & M. Ikeda (Eds.), *International Conference of Computers in Education: Vol.133. Towards Sustainable and Scalable Educational Innovations Informed by the Learning Sciences*, s.629-632.
- Çoklar, A.N., & Kuzu,A. (2006). *Öğretmenlerin teknolojiyi eğitimde kullanmalarına yönelik standart oluşturma çabaları: NETS*. 6th International Educational Technology Conference, Gazimağusa, KKTC.
- Çuhadar, C. (2007). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Öğretmen Yetiştirme Temelleri ve Yapısı*. (Çeviri Editörü: H. Ferhan Odabaşı). Öğretmen Eğitiminde Bilgi ve İletişim Teknolojileri: Planlama Rehberi. (Oriijinal İsim: Information And Communication Technologies in Teacher Education. A Planning Guide. UNESCO (2002).) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Daştan, İ. (2006). *Eğitimde Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyi ve Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Demiraslan, Y., Koçak Usluel, Y. (2005). Bilgi Ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme Öğretme Sürecine Entegrasyonunda Öğretmenlerin Durumu. *The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 4 (3), 109-113.
- Demirel, Ö. (2000). *Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DPT, (2009). *Bilgi toplumu stratejisi eylem planı (2006-2010) değerlendirme raporu*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

- _____. (2011a). *Kamu bilgi ve iletişim teknolojileri yatırımları*. Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Toplumu Dairesi Resmi Web Sitesi. 14.02.2012 tarihinde <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- _____. (2011b). *Bilgi toplumu istatistikleri*. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı DPT Yayın No: 2826.
- Eliküçük, H. (2006). *Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Süreçlerinde Teknoloji Kullanma Yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ertmer, P. (1999). Addressing first- and second-order barriers to change: Strategies for technology integration. *Educational Technology Research and Development*, 47(4), s.47-61.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Fendi, F. (2007). *İlköğretim Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanım Yeterliliği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fidan, N. (1996). *Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Gay, L. R. (1987). *Educational Research Competencies for Analysis and Application*. Third edition. London: Merrill Publishing Company.
- Gökçe, E. (2003). *Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları*. Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı (27 Ağustos-2 Eylül 1995), Ankara, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Hacısalıhoğlu, H. (2008). *Ticaret Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerini Kullanım Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Haycock, K. (1998). *Good teaching matters: how well qualified teachers can close the gap, Thinking K-16*. Washington, DC: The Education Trust.

- Hsu, S. (2010). Developing a Scale For Teacher Integration Of Information And Communication Technology In Grades 1–9. *Journal of Computer Assisted Learning*, 26, s.175–189.
- Hu, P. J. H., Clark, T.H.K., Ma, W.(2003). Examining Technology Acceptance by ISTE, (2006). International Society for Technology in Education. Erişim Adresi: <http://www.iste.org/>, Erişim Tarihi: 19.10.2011.
- Kahraman, Ö., Köse, S. ve Kara, İ. (2005). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Branş Öğretmenlerin Bilgisayar Okuryazarlığı, Bilgisayara Karşı Ve Bilgisayar Destekli Öğretime Karşı Tutum Araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. 28–30 Eylül 2005, Denizli.
- Karasar, N. (2010) *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. (21. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keser, H. (1986). “Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ketter, K.(1995). Using Multimedia as a Cognitive Tool <<http://www.iste.org/Puplications/JRCE/jrce27.4.html>> adresinden 06 Ocak 2012 tarihinde alınmıştır.
- King, J., Bond, T. & Blandford, S. (2002). An investigation of computer anxiety by gender and grade. *Computers in Human Behavior*, 18, 69-84.
- Kiper, A. (2008). *İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri ile İlgili Almış Oldukları Hizmetiçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kirkpatrick, H. & Cuban, L. (1998). What the research says about gender differences in access, use, attitudes and achievement with computers. *Educational Technology*, 38, 56-61.

- Koca, M. (2006). *Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Kabul Ve Kullanımı Birleştirilmiş Modelinin Değişkenlerine Göre Öğretmenlerin Bilgi Ve İletişim Teknolojilerini Kullanımlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kumar, R. (2008). Convergence of ICT and education. *Proceeding of World Academy of Science: Engineering & Technology*. Volume 30 July 2008, s.556-559.
- Kurtoğlu, M.(2009), *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretme-öğrenme sürecine entegrasyonu hakkındaki görüşlerinin yeniliğin yayılımı kuramı temelinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Lenhart, A., Madden, M. ve Hitlin, P. (2006). Teens and technology: youth are leading the transition to a fully wired and mobile nation. *Pew Internet & American Life Project*, s. 48-57.
- MEB, (2002). *Öğretmen yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- _____, (2005). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- _____, (2010a). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü – *Genel Öğretmen Yeterlikleri Kitapçığı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- _____, (2010b). *Eğitimde fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (FATİH) projesi-* proje hakkında. Milli Eğitim Bakanlığı Fatih Projesi Resmi Web Sitesi. 15.08.2011 tarihinde http://fatihprojesi.meb.gov.tr/site/proje_hakkinda.php adresinden alınmıştır.
- _____, (2011). *Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülmekte Olan Projeler*. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Resmi Web Sitesi. 12.02.2012 tarihinde

<http://egitek.meb.gov.tr/kapaklink/projeler/yurutulenprojeler.html> adresinden alınmıştır.

Memmedova, A. ve Seferoğlu, S. S. (2002). Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE)'de Rol Alan Formatör Öğretmenlerin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeylerine ve BDE Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 351-358.

Metargem. 1991, Türkiye'de Bilgisayar Destekli Eğitim, Ankara, Metargem.

Mumcu, K.F.(2004), *Mesleki ve teknik okullarda bilişim teknolojilerinin yayılımında algılanan özelliklere ve engellere ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

NETS, (2006). National Educational Technology Standards for Teachers. Erişim Adresi: <http://cnets.iste.org/>, Erişim Tarihi: 18.09.2011.

Özmen, A. (2000). *Uygulamalı Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1257, 2000.

Papaioannou, P. ve Charalambous, K. (2011). Principals' attitudes towards ict and their perceptions about the factors that facilitate or inhibit ICT integration in primary schools of Cyprus. *Journal of Information Technology Education*, 10, s.349-369.

Percival, F. ve Ellington, H. (1988). A Handbook of Educational Technology. Kogan Page, Londra.

Roza, Y. (1994). *Batı Sumatra ve Riau Eyaletlerindeki Lise Öğretmenlerinin Bilgisayar Okuryazarlıkları, Bilgisayara Yönelik Tutumları ve Bilgisayar Deneyimleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kansas State Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kansas.

Sağlam, F. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin Derslerinde bilgi teknolojisi kaynaklarından yararlanma Öz-yeterlikleri ve etki algılarının değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- School Teachers: A Longitudinal Study. *Information&Management*, 41, pp.227-241.
- Saraçoğlu, A. S., Kaslı, A.(2001). Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki. *Ege Eğitim Dergisi*, (1):1, 110-126.
- Seferoğlu, S.S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri Ve Mesleki Gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl 5, Sayı 58.
- Selwyn, N. (2003). Apart From Technology: Understanding People's Non-Use Of Information And Communication Technologies In Everyday Life. *Technology in Society*, 25, s.99–116.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Serper, Ö. ve Aytaç, M. (2000). *Örnekleme*. (2. Basım). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sugar, W., Crawley, F., Fine, B. (2005). Critiquing Theory of Planned Behaviour as a method to assess teachers' technology integration attitudes. *British Journal of Educational Technology*. 36 (2) 331-334.
- Şahin, T. Y., Yıldırım, S.(1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara:Anı Yayıncılık.
- Şıktunca, C. A. (2007). *Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Performans Ölçümü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Teo, T. (2009). Examining The Relationship Between Student Teachers' Selfefficacy Beliefs And Their Intended Uses Of Technology For Teaching: A Structural Equation Modelling Approach. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 8(4), s.7-16.
- UNESCO, (2002). *Information And Communication Technologies In Teacher Education: A Planning Guide*. France: Division of Higher Education.
- Usluel, K. Y., Kuşkaya Mumcu, F. ve Demiraslan, Y. (2007). Öğrenme-Öğretme Sürecinde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri: Öğretmenlerin Entegrasyon Süreci

Ve Engelleriyle İlgili Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, s. 164-178.

Uşun, S. (2000). *Dünya'da ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Varış, F. (1978). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları.

Walt, M. (2003). Problems And Methods In Education Research, 08.03.2012 tarihinde <http://www.pen.k12.va.us/> adresinden alınmıştır.

Wittrock, M. C. (1992). Generative Learning Processes of the Brain. *Educational Psychologist*, 27 (4), 531-541.

Yalın, H. İ. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yalın, H.İ. (2010). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınevi.

YÖK, (2007). *Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Fakülteleri*. Yüksek Öğretim Kurumu (Öğretmen Yetiştirme) Resmi Web Sitesi. 12.04.2012 tarihinde <http://www.yok.gov.tr/content/view/16/> adresinden alınmıştır.

EKLER

EK – A

(ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA ARACI)

Değerli Öğretmenim,

Aşağıda sizin, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen genel öğretmen yeterlikleri içerisinde yer alan Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile ilgili yeterliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanan anket yer almaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgileriniz, ikinci bölümde ise sizin Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile ilgili yeterliklerinizi belirlemeye yönelik maddeler yer almaktadır. “Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlik Göstergeleri Açısından Görüşlerinin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezi için gerekli verileri toplamak amacı ile kullanılacaktır.

Anketi doldurmak yaklaşık olarak on dakikanızı alacaktır. Vermiş olduğunuz bilgiler sadece bilimsel amaçlı kullanılacağından ad ve soyad gibi kendinizi tanıttığınız kişisel bilgilerinizi yazmanıza gerek yoktur. **Değerli zamanınızı ayırarak sağladığınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.**

Melike ÇOKLAR

Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
İletişim için: melikecoklar@hotmail.com

I.BÖLÜM (KİŞİSEL BİLGİ FORMU)

1- Cinsiyetiniz?

Bay Bayan

2- Meslekteki kıdem yılınız?

0-5 yıl 6-10 11-15 16-20 20 yıl ve üstü

3- Görev yapmakta olduğunuz kurum türü?

İlköğretim Ortaöğretim

4- Görev yapmakta olduğunuz okulun bağlı bulunduğu yerleşim yeri?

Köy Kasaba İlçe İl Merkezi

5- Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımı konusunda kendinizi ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Düşük Orta İyi Çok İyi

II. İKİNCİ BÖLÜM
ÖĞRETMENLERİN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ YETERLİK GÖSTERGELERİ
AÇISINDAN GÖRÜŞLERİ

Aşağıda Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliklerine yönelik görüşlerinizi tanımlayan 14 madde bulunmaktadır. Aşağıdaki ifadelerden *size en uygun olan seçeneği* ilgili yere **X işareti** koyarak belirtiniz. Lütfen her soruyu dikkatle okuyarak belirtiniz ve boş madde bırakmayınız.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili yasal ve ahlâki sorumlulukları bilir ve bunları öğrencilere kazandırırım.					
2	Teknoloji okur-yazarıyım (teknoloji ile ilgili kavram ve uygulamaların bilgi ve becerisine sahibim).					
3	Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri izlerim.					
4	Meslekî gelişimini desteklemek ve verimliliğini artırmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanırım.					
5	Bilgi ve iletişim teknolojilerinden (on-line dergi, paket yazılımlar, e-posta, v.b) bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanırım.					
6	Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak, farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlarım.					
7	Ders plânında bilgi ve iletişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağına yer veririm.					
8	Materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanırım.					
9	Teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretim – öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşır, bunları doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendiririm.					
10	Teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olur ve bunları öğretirim.					
11	Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanırım.					
12	Araç-gereç ve teknolojinin kullanıldığı öğrenme ortamlarında sağlık ve güvenliğe öncelik veren önlemleri uygularım.					
13	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak verileri analiz ederim.					
14	Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak değerlendirme sonuçlarını veliler, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşıyorum.					

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği		Asla Katılmam	Katılmam	Kararsızım	Katılıyorum	Kuvvetle Katılıyorum
1	Benim için en ideal meslek öğretmenliktir.					
2	Bir ömür boyu öğretmenlik yapabilirim.					
3	Mesleğim ile ilgili faaliyetleri yapmak bana hiç zevk vermiyor.					
4	Öğretmenlik benim için bir tutkudur.					
5	Öğretmenliğin bence hiçbir cazip yanı yoktur.					
6	Öğretmenlik mesleğindeki tecrübem arttıkça bu mesleğe daha çok bağlanacağıma inanıyorum.					
7	Bu mesleğin bana çok şey kazandıracağını düşünmüyorum.					
8	Öğretmenlikten alacağım manevi doyumunu hiçbir şeye değiştirmem.					
9	Bu mesleği yapmaktan kimse beni alıkoyamaz.					
10	Öğretmenliğin kişiliğime uygun bir meslek olduğunu düşünmüyorum.					
11	Bu mesleği bilerek ve isteyerek seçtim.					
12	Öğretmenlikten alacağım hazzın bana bu mesleğin tüm zorluklarını unutturacağına inanıyorum.					
13	Öğretmenlik mesleğini sevmiyorum.					
14	İnsanlara bir şey öğretmeyi sevdiğim için bu mesleği seçtim.					
15	Benden yeni bir meslek seçmem istense tereddütsüz yine öğretmenlik mesleğini seçerdim.					
16	Bu meslekte her zaman öğrenme ve öğretme heyecanı duyacağımı zannetmiyorum.					
17	İleride bu meslekte başarılı olabilmek için çok çalışıyorum.					
18	Öğretmenlik mesleğinin beni ne maddi ne de manevi açıdan tatmin edeceğini zannetmiyorum.					

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği		Asla Katılmam	Katılmam	Kararsızım	Katılıyorum	Kuvvetle Katılıyorum
19	Öğretmenlik mesleğini layıkıyla yapacağıma inanıyorum.					
20	Derslerden ve öğretmenlerden bıktığım için öğretmenlik benim için yapacağım mesleklerin en sonuncusudur.					
21	Öğretmenlik bilginin yanı sıra yetenek gerektiren bir meslektir.					
22	Öğretmenlik paylaşımın en yoğun yaşandığı bir meslektir.					
23	Ancak çok zorda kalırsam bu mesleği yapmayı düşünebilirim.					
24	Öğretmen olacağımı düşündükçe mutsuz oluyorum.					
25	Bu mesleği öğrendikçe ciddiyetini daha iyi anlıyorum.					
26	Daha iyi bir meslek bulursam biran bile öğretmenlik yapacağımı zannetmiyorum.					
27	Öğretmenlik özveri isteyen bir meslektir.					
28	Öğretmenlik onurlu bir meslektir.					
29	Öğretmenlik gibi çileli bir mesleğe başlamaktan çekiniyorum.					
30	Öğretmenlik mesleği hasta toplumları kurtaracak bir ilaç gibidir.					
31	Sürekli kendini yenileme düşüncesi bu mesleği yapma konusunda beni düşündürüyor.					
32	Öğretmenlik mesleği bir daha düzelmeyecek kadar yıpranmış bir meslektir.					
33	Öğretmenlik vicdani boyutu önemli olan mesleklerin başında gelmektedir.					
34	Sürekli bir sınıfta hapsolmek beni sinirlendirir.					
35	Öğretmenlik çok sabır isteyen bir meslektir.					

T. C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Melike ÇOKLAR	İmza:	
Doğum Yeri:	Turgutlu-MANİSA		
Doğum Tarihi:	01/01/1987		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Ahmet Tütüncüoğlu İlköğretim Okulu		Manisa	1993-1998
Ortaöğretim	Ahmet Tütüncüoğlu İlköğretim Okulu		Manisa	1998-2001
Lise	Manisa Lisesi (YDA)		Manisa	2001-2005
Lisans	Anadolu Üniversitesi	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	Eskişehir	2005-2009
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	Konya	2009-2012

Becerileri:	Web Tasarımı, Web Programcılığı
İlgi Alanları:	İnternet, Bilgisayar Destekli Eğitim, Uzaktan Eğitim
İş Deneyimi:	2010-2012 Afyonkarahisar/İhsaniye Atatürk Yatılı İlköğretim Bölge Okulu-Bilişim Teknolojileri Öğretmeni 2012- Konya/Meram Halk Eğitim Merkezi-Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Şemseddin Gündüz (Yrd.Doç.Dr.) – Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, BÖTE Bölümü. Ferhan Odabaşı (Prof.Dr.) – Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü.
Tel:	0 505 940 10 55
Adres	Necip Fazıl Mahallesi Gençay Sk. Hasbahçe Sitesi A Blok 8/11 Meram/KONYA